PREZYDENT
MIASTA ŁOMŻA

Łomża, 2025-03-11

WGK.604.2.2025.IP

DRUK Nr 175

Rada Miejska Łomży

W załączeniu przedkładam informację o stanie sanitarnym miasta Łomża za rok 2024 w zakresie bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego, sanitarno-weterynaryjnego i ochrony roślin.

Informacje zostały opracowane przez specjalistyczne służby funkcjonujące na obszarze miasta. Działanie tych służb oceniam pozytywnie. Wnoszę o przyjęcie powyższych materiałów do wiadomości.

Do referowania powyższych materiałów proponuję zaprosić kierowników poszczególnych służb:
- Przemysław Gosk – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży,
- Marek Piotr Rutkowski – Powiatowy Lekarz Weterynarii,
- Grzegorz S. Kozioł – Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży.

Z up. Prezydenta Miasta
Piotr Serdyński
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

GŁÓWNY SPECJALISTA
mgr inż. Izabela Pesta-Chojnowska

NACZELNIK
Wydziału Gospodarki Komunalnej
i Ochrony Środowiska
inż. Przemysław Chełstowski

WGK 07. 03. 2025

BM

Łomża, dnia 05 marca 2025 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII W ŁOMŻY

Marek Piotr Rutkowski

Wydział Gospodarki Komunalnej
i Środowiska Urzędu Miejskiego
w Łomży

Nasz znak:	PIW-Z.511.12.2.2025		
Dot. sprawy nr:	WGK.604.2.2025.IP	**pismo z dnia:**	27 lutego 2025 r.

Sprawozdanie
Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łomży
o stanie bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego
na obszarze miasta Łomża w 2024 roku.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii realizował w 2024 roku wszystkie zadania wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U.2024.12 t.j. z dnia 04.01.2024 r.). Zadania wykonywał w szczególności przez:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
- badania kontrolne zakażeń zwierząt;
- monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego , w paszach, żywności pochodzenia zwierzęcego;
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
- przeprowadzanie kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;

- kontrolę na miejscu w zakresie przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności;
- kontrolę działalności hodowcy, dostawcy i użytkownika prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz.U.2023.465 t.j. z dnia 2023.03.10)

oraz sprawowanie nadzoru nad:

- bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku, sprzedażą bezpośrednią, działalnością marginalną, lokalną i ograniczoną, rolniczym handlem detalicznym;
- wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego, jaj wylęgowych drobiu i produktów akwakultury;
- przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt;
- przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt;
- obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych;
- wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych;
- przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta;
- obrotem paszami i materiałami paszowymi.

Do zadań powiatowego lekarza weterynarii należał również nadzór nad wyznaczonymi lekarzami niebędącymi pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, wykonującymi zadania zlecone na podstawie wyznaczenia z art. 16 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej tj.:

- szczepienia ochronne;
- badania rozpoznawcze;
- sprawowanie nadzoru nad miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami, konkursami zwierząt;
- badanie zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badanie przedubojowe zwierząt i poubojowe mięsa;
- ocena mięsa i nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju;

- badanie zwierząt rzeźnych;
- pobieraniem próbek do badań;
- badaniem mięsa na obecność włośni;
- handlem zwierzętami domowymi (psy, koty, fretki, itp.).

Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i wydane na jej podstawie akty wykonawcze;
2. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt ("Prawo o zdrowiu zwierząt").

W 2024 roku nie stwierdzono na obszarze miasta Łomża wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

Dla potwierdzenia oceny sytuacji zdrowotnej zwierząt prowadzone są badania kontrolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt, w celu kontroli występowania chorób zakaźnych u zwierząt (Dz.U.2019.2161 t.j. z dnia 2019.11.07) wykonuje się testy diagnostyczne oraz przeprowadza się badania próbek krwi i innego materiału pobranego z poszczególnych stad zwierząt:

- w kierunku brucelozy owiec i kóz poddano badaniu 1 szt. kozy w 1 stadzie;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. świń w 5 stadach;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. bydła w 5 stadach;
- w kierunku choroby pęcherzykowej 10 szt. świń w 6 stadach;
- w kierunku klasycznego pomoru świń 15 szt. świń w 10 stadach;
- w kierunku gorączki Q przebadano 14 szt. bydła w 2 stadach;
- w kierunku zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy/otrętu bydła 14 szt. bydła w 2 stadach;

W wyniku przeprowadzonych badań kontrolnych zakażeń zwierząt, jak również monitoringu chorób odzwierzęcych nie stwierdzono w żadnym przypadku obecności czynników chorobotwórczych.

Łomża, dnia 05 marca 2025 r.

W roku 2024 zakłady lecznicze na terenie powiatu łomżyńskiego zaszczepiły przeciwko wściekliźnie 8367 psów i 162 koty.

W 2024 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania monitoringu choroby Aujeszkyego u świń (Dz.U.2023.594 z dnia 2023.03.29) kontynuowano zapoczątkowany w 2008 roku program monitoringu i zwalczania choroby Aujeszkyego. Miasto Łomża jest regionem wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2021/620 z dnia 15 kwietnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do zatwierdzania statusu obszaru wolnego od choroby i statusu obszaru nieobjętego szczepieniami niektórych państw członkowskich lub ich stref lub kompartmentów w przypadku niektórych chorób umieszczonych w wykazie oraz zatwierdzania programów likwidacji tych chorób umieszczonych w wykazie. Wszystkie stada utrzymujące trzodę chlewną w Łomży posiadają status urzędowo wolny od wirusa choroby Aujeszkyego.

W trakcie całego roku na terenie miasta Łomża prowadzone były badania monitoringowe – przebadano 6 stad, o łącznej liczbie zwierząt 44 sztuk. Nie stwierdzono żadnego dodatniego wyniku w próbach poddanych badaniu pochodzących z w/w stad świń.

W ramach zabezpieczenia się przed ewentualnym wystąpieniem chorób zakaźnych zwierząt, a w szczególności: afrykańskim pomorem świń (ASF), wysoce zjadliwą grypą ptaków (HAPAI), rzekomym pomorem drobiu (ND) oraz wścieklizną zwierząt w 2024 roku na bieżąco są uzupełniane zapasy środków odkażających, odzieży i obuwia jednorazowego użytku oraz narzędzi i sprzętu.

Plany gotowości zwalczania chorób, dla których istnieje obowiązek ich prowadzenia zostały uaktualnione i uzupełnione (klasyczny pomór świń, pryszczyca, wysoce zjadliwa grypa ptaków, rzekomy pomór drobiu, gąbczasta encefalopatia bydła, choroba niebieskiego języka, afrykański pomór świń), co w przypadku nagłego wystąpienia tych chorób znacznie usprawni akcje zwalczania i ograniczy rozprzestrzenianie się ich, a także umożliwi szybki kontakt z osobami odpowiedzialnymi za realizacje poszczególnych zadań.

W związku z potencjalnym zagrożeniem w/w chorobami prowadzone były szkolenia lekarzy weterynarii wolnej praktyki, techników weterynarii, pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Łomży wchodzących

w skład powiatowego zespołu kryzysowego, hodowcami, myśliwymi. W związku z wystąpieniem w Polsce ognisk afrykańskiego pomoru świń, przeprowadzono szkolenia przedstawicieli poszczególnych kół łowieckich, pracowników nadleśnictwa, hodowców trzody chlewnej z terenu miasta i powiatu łomżyńskiego, lekarzy weterynarii.

Nadzór nad produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U.2023.1448 t.j. z dn. 28.07.2023 r.);
2. ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r., poz. 475 ze zm.);
3. rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L139 z 30.04.2004, str. 1, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t.34, str. 319);
4. rozporządzenie 853/2004 ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz.U.UE.L.2004.139.55 z dnia 2004.04.30);
5. rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz./WE L31 z 01.02.2002, str. 1, ze zm.)-Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463);
6. rozporządzenie (WE) nr 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego)-Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009 str.1 ze zm.);
7. rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/ 2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania;
8. rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/1375 z dnia 10 sierpnia 2015 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośni (Trichinella) w mięsie;
9. rozporządzenie komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych;
10. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności

urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 296/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych);

11. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/624 z dnia 8 lutego 2019 r. dotyczące szczególnych przepisów w dziedzinie przeprowadzania kontroli urzędowych dotyczących produkcji mięsa oraz obszarów produkcyjnych i obszarów przejściowych w odniesieniu do żywych małży zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625;
12. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/625 z dnia 4 marca 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w odniesieniu do wymogów dotyczących wprowadzania do Unii przesyłek niektórych zwierząt i towarów przeznaczonych do spożycia przez ludzi;
13. rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/626 z dnia 5 marca 2019 r. dotyczące wykazów państw trzecich lub ich regionów, z których dozwolone jest wprowadzanie do Unii Europejskiej niektórych zwierząt i towarów przeznaczonych do spożycia przez ludzi, zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wykazów;
14. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiające jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniające rozporządzenie komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych;
15. rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/628 z dnia 8 kwietnia 2019 r. dotyczące wzorów świadectw urzędowych dla określonych zwierząt i towarów oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2074/2005 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wzorów świadectw
16. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej;

17. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej;
18. ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz.U.2023.1149 t.j. z dnia 2023.06.20);
19. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 maja 2002 roku w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych wymaganych przy prowadzeniu składów celnych lub działalności w wolnych obszarach celnych i składach wolnocłowych w zakresie obrotu towarami podlegającymi weterynaryjnej kontroli granicznej;
20. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży nadzoruje na terenie miasta Łomża i powiatu łomżyńskiego 225 podmiotów zajmujących się produkcją i dystrybucją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym:

- 9 zakładów typu rzeźnia, zakład rozbioru, zakład przetwórstwa, (bydła, świń, drobiu, akwakultury);
- 3 chłodnie składowe;
- 1 punkt skupu zwierząt łownych;
- 77 gospodarstw prowadzących sprzedaż bezpośrednią;
- 42 gospodarstwa prowadzące rolniczy handel detaliczny;
- 6 podmiotów prowadzących produkcję marginalną, lokalną, ograniczoną;
- 4 targowiska;
- 72 podmioty zajmujące się transportem produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 5 podmiotów prowadzących pośrednictwo w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego;
- 1 zakład przetwórstwa i sprzedaży mleka oraz wyrobów mlecznych OSM w Piątnicy, 2 zakłady TMT Sp. z o.o. oraz 3 punkty skupu mleka surowego,

W w/w. obiektach w roku 2024 przeprowadzono 268 kontroli. Dzięki realizowanym planowo oraz doraźnym kontrolom, wdrożonym postępowaniom administracyjnym uzyskano znaczną poprawę stanu sanitarno-higienicznego obiektów oraz uzyskano poprawę jakości zdrowotnej produktów pochodzenia zwierzęcego.

W celu zapewnienia zgodności z przepisami Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży przeprowadza kontrole urzędowe w punkcie kontroli celnej pierwszego przybycia do Unii w odniesieniu do każdej przesyłki zwierząt i towarów wprowadzanych na terytorium Unii. Są to produkty pochodzenia zwierzęcego, materiał biologiczny, produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego,

siano i słoma oraz środki spożywcze zawierające zarówno produkty pochodzenia zwierzęcego z dodatkiem roślinnych, jak i produkty przetworzone pochodzenia zwierzęcego.

W ramach prowadzonego monitoringu pozostałości chemicznych, biologicznych i promieniotwórczych u zwierząt, których tkanki i narządy przeznaczone są do spożycia przez ludzi, w roku 2024 pobrano do badań urzędowych ogółem 253 próbek, w tym: mięśnie, narządy wewnętrzne, mocz od zwierząt rzeźnych, mleko, krew i sierść. Pobrane próby przesłano do badań, do akredytowanych i zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii laboratoriów specjalistycznych – ZHW w Białymstoku oraz do Państwowego Instytutu Weterynaryjnego PIB w Puławach (laboratorium referencyjne). Pobrany materiał był badany w kierunku pozostałości zakazanych lub niedopuszczalnych substancji farmakologicznie czynnych, weterynaryjnych produktów leczniczych, zanieczyszczeń chemicznych, pozostałości pestycydów, dioksyn, furanów, polichlorowanych bifenyli (PCB) oraz promieniotwórczych izotopów cezu u zwierząt i w żywności pochodzenia zwierzęcego.

W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczenia maksymalnego dopuszczonego poziomu pozostałości produktów leczniczych ani innych substancji niedozwolonych w produktach pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Kontrole administracyjne i kontrole przestrzegania wymogów w odniesieniu do identyfikacji i rejestracji zwierząt

Podstawa prawna: ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U.2022.2727 z dnia 2022.12.22).

W roku 2024 przeprowadzono 100% zaplanowanych kontroli w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwach utrzymujących bydło na terenie miasta Łomża. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które niezwłocznie zostały usunięte.

Kontrole administracyjne i kontrole przestrzegania wymogów w odniesieniu do norm i wymogów warunkowości

Podstawa prawna: ustawa z dnia 8 lutego 2023r o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz.U. z 2024 poz.1741)

W roku 2024 przeprowadzono 100% zaplanowanych kontroli w odniesieniu do norm i wymogów warunkowości dla bydła na terenie miasta Łomża.

Łomża, dnia 05 marca 2025 r.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

Podstawa prawna: ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U.2023.1580 t.j. z dnia 2023.08.10) oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

W roku 2024 na terenie miasta Łomża funkcjonowało jedno schronisko dla zwierząt. Przeprowadzono 2 zaplanowane i 2 doraźne kontrole schroniska. Kontrole warunków utrzymywania zwierząt w schronisku dotyczyły między innymi: minimalnych norm powierzchni uwzględniających gatunek, wiek, stan fizjologiczny zwierząt, wyposażenia w sprzęt przeznaczony do karmienia i pojenia zwierząt oraz zaopatrzenia w karmę odpowiednią dla gatunku i rasy psów, stężenia gazów, natężenia hałasu, warunków oświetlenia, posiadanej przez kierownika schroniska i prowadzonej przez lekarza weterynarii dokumentacji leczenia zwierząt oraz rejestrów szczepień. Podczas kontroli schroniska nie stwierdzono uchybień.

Podsumowanie

Wyżej wymienione zadania na terenie miasta Łomża wykonywało i nadzorowało w 2024 roku 17 pracowników merytorycznych Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, w tym 9 lekarzy weterynarii, 2 kontrolerów weterynaryjnych oraz 6 lekarzy wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży wykonywał w okresie sprawozdawczym wszystkie zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Dokonując podsumowania działalności Inspekcji Weterynaryjnej na terenie miasta Łomża, w zakresie nadzoru nad występowaniem chorób zakaźnych zwierząt, chorób odzwierzęcych, produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz środków żywienia zwierząt należy podkreślić, że nastąpiła poprawa w zakresie bezpieczeństwa sanitarno – weterynaryjnego.

Związane jest to z egzekwowaniem szczegółowych wymagań weterynaryjnych określonych w obowiązujących ustawach oraz aktach wykonawczych. Wdrażana jest coraz większa liczba programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, oraz nowe przepisy dotyczące wymogów w stosunku do stanu techniczno-sanitarnego zakładów oraz sprawowania wewnętrznej kontroli nad produkcją, zmiany w organizacji pracy, wprowadzanie systemu HACCP, GHP, GMP itd.

W zakresie bezpieczeństwa produkowanej żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, w oparciu o przeprowadzane kontrole planowane i kontrole interwencyjne należy stwierdzić, że wytworzone produkty były bezpieczne i nie stwarzały zagrożeń dla zdrowia konsumenta ostatecznego.

Łomża, dnia 05 marca 2025 r.

Biorąc pod uwagę sytuację epidemiologiczną, epizootyczną, a także wyniki badań monitoringowych, przeprowadzonych kontroli, stwierdzić należy, że w mieście Łomża w 2024 roku nie stwierdzono zagrożenia dla zdrowia publicznego.

Otrzymują:

1. Adresat.
2. A/a.

Pismo zostało wydane w postaci elektronicznej i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym
Marek Piotr Rutkowski
Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży

Podpis elektroniczny zweryfikowany
w dniu 07.03.2025
Wynik weryfikacji: ważny/nieważny/brak możliwości weryfikacji
Czytelny podpis sporządzającego wydruk
GŁÓWNY SPECJALISTA
mgr Bogumiła Cwalina

WGK
07. 03. 2025

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENNICTWA
w Białymstoku Oddział w Łomży

PIORIN

Wpłynęło: Kancelaria Ogólna
Urząd Miejski w Łomży
Numer: 11943.2025.P
Data: 07.03.2025

Łomża, 07 marca 2025r.

PREZYDENT
MIASTA w ŁOMŻY

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży w odpowiedzi na pismo z dnia 27-02-2025 znak WGK.604.2.2025 IP. przekazuje informacje jakie na terenie miasta Łomża były podejmowane.
Na terenie Miasta Łomża WIORiN Oddział w Łomży prowadził inspekcje w 2024 roku w zakresie :

Obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

- W ramach tych działań przeprowadzono 10 kontroli jednostek prowadzących obrót środkami ochrony roślin;
- Kontrola pozarolniczego stosowania środków ochrony roślin (kontrole prowadzono w szpitalu) - przeprowadzono łącznie 1 kontrolę
- Powadzono działania mające na celu ujawnienie wprowadzania do obrotu podrobionych środków ochrony roślin – nie stwierdzono .

Kontrola dokumentacji u zarejestrowanych producentów:

- Ilość **kontroli dokumentacji**: **87**

Nadzoru fitosanitarnego

Działanie objęto cały obszar miasta z szczególnym uwzględnieniem terenów zielnych oraz kontrolą objęto podmioty z szczególnym uwzględnieniem zakładów produkcyjnych oraz sklepów oraz targowisk.

- W ramach działań obsługi eksportu wydana 60 świadectwa fitosanitarne - przeprowadzono kontrole PEPEES SA i przebadano 59 próby mąki ziemniaczanej,
- Prowadzono nadzór nad zagospodarowanie odpadów poprodukcyjnych a w szczególności pobrano i przebadano na terenie zakładu wody poprodukcyjne oraz okolicznych ciekach wodnych w kierunku Ralstonia solanacearum 56 prób (w 12 terminach)
- Przeprowadzano systematycznie kontrole przewozu oraz zdrowotności ziemniaków dostarczanych do PEPEES SA przez kontrahentów - z szczególnym uwzględnienie transportów ziemniaków oraz przerobu porażonych ziemniaków i dezynfekcji pojazdów na terenie zakładu w których wystąpiło podejrzenie bądź wykryto bakterie Clavibacter michiganensis..
- Na terenach zielonych prowadzono monitoring w zakresie występowania organizmów szkodliwych oraz regulowanych (Bursaphelenchus xylophilus, Anthonomus eugenii , Xylosandrus crassiusculus, Dendrolimus sibiricus, Agrilus planipennis, Agrilus anxius, Anoplophora chinensis i Anoplophora glabripennis, Xylella fastidiosa, Aromia bungii).
- Kontrole prowadzono w punktach obrotu – skontrolowano 24 sklepy gdzie pobrano 2 próby ziemniaków pochodzących z importu, z poza UE w kierunku Clavibacter

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży
ul. Szosa Zambrowska 1/27 p. 502 18-400 Łomża
tel: 86 218-37-12, 86 218-33-52
d-lomza@piorin.gov.pl piorin.gov.pl/wiorin/podlaskie/

michiganensis ssp. sepedonicus - próbę przekazano do badań w Centralnym Laboratorium Oddział w Białymstoku

- Kontrole prowadzono w hurtowniach prowadzących obrót – skontrolowano 6 podmiotów gdzie pobrano 10 prób ziemniaków pochodzących z importu (z UE) oraz krajowych w kierunku Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus i Ralstonia solanacerum - próby przekazano do badań w Centralnym Laboratorium Oddział w Białymstoku
- Przeprowadzono kontrole zdrowotności w 10 hurtowniach wprowadzanego przez te hurtownie asortymentu w kierunku organizmów kwarantannowych oraz regulowanych. (Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus , Ralstonia solanacearum - pobrano 7 prób, Meloidogyne ssp. , Potato spindle tuber viroid, Epitrix ssp., Candidatus Liberibacter solanacearum.) oraz prowadzono kontrole jego pochodzenia
- Prowadzono kontrole w 1 miejscach zbiorowego żywienia - kontrolowano zdrowotność oraz pochodzenie ziemniaków
- Prowadzono kontrole na rynku w Łomży – przeprowadzono kontrole zdrowotności oraz pochodzenia wprowadzanych do obrotu warzyw.
- Prowadzono kontrole sprzedaży na odległość (w intrenecie) - 12 kontroli (24 oferty).
- Przeprowadzono kontrole w 8 podmiotów wprowadzających do obrotu kwiaty cięte oraz ozdobne ukorzenione (doniczkowe). W trakcie inspekcji pobrano 2 próby w kierunku Opogona sacchari – wynik negatywny
- Przeprowadzono 12 kontroli oznakowania w paszporty roślin wprowadzanych do obrotu.

Kontrola wytwarzania i obrotu materiałem nasiennym

- Kontrole prowadzono w zakresie prawidłowego oznakowania oraz zachowania terminów ważności oceny laboratoryjnej.
- W 2024 roku na terenie miasta Łomża przeprowadzono ogółem 9 kontroli,
- Kontroli poddano partie wprowadzane do obrotu materiału siewnego warzyw i zbóż oraz wprowadzany materiał nasadzeniowy. W trakcie prowadzonych inspekcji pobrano do badań laboratoryjnych z czego w 2024 roku zakwestionowano 2 partie nasion (wycofano z obrotu).
- Prowadzono pobieranie prób materiału siewnego roślin rolniczych do oceny okresowej, na zlecenie dwu podmiotów – po uzyskania wyniku negatywnego taka partię wycofano z obrotu

Kierownik
Oddziału w Łomży
mgr inż. Grzegorz S. Kozis

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Łomży
dr n. med. Przemysław Gosk

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Łomża w 2024 roku

Marzec 2025r.

Szanowni Państwo!

Zgodnie z zaistniałą już tradycją zapraszam do zapoznania się z oceną stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w mieście Łomża (powiecie grodzkim) w 2024 roku.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985 roku (Dz. U. z 2024r. poz. 416), realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

➢ higieny środowiska,

➢ higieny pracy w miejscach zatrudnienia,

➢ higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji,

➢ warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,

➢ higieniczno-sanitarnymi, jakie winien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne,

Sprawowanie nadzoru w powyższym zakresie jest realizowane w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Istotnym elementem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej są przedsięwzięcia z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Mają one na celu realizację krajowej i unijnej polityki prozdrowotnej opartej na identyfikacji zagrożeń i podejmowaniu działań profilaktycznych i zapobiegawczych. W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży jest włączony do funkcjonowania centralnych systemów monitorowania sytuacji epidemiologicznej w skali krajowej i unijnej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- monitoringu jakości wody do spożycia przez ludzi,
- monitoringu jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- systemu Wczesnego Ostrzegania o niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – RASFF,
- systemu informowania o produktach kosmetycznych i substancjach chemicznych – RAPEX,
- systemu monitorowania i ostrzegania o dopalaczach –SMIOD,
- systemu rejestracji chorób zawodowych,
- elektronicznych rejestrów chorób zakaźnych/zakażeń,
- elektronicznego systemu nadzoru nad dystrybucją szczepionek – ESNDS,
- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych – SRWE,
- rejestru ognisk epidemicznych – ROE i Epi-Baza,
- systemu EWP3,

- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS).

Załączoną ocenę sporządzono w oparciu o dokonaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży analizę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wyniki czynności kontrolnych przeprowadzonych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży, których celem jest ustalenie stanu rzeczywistego i stwierdzenie, czy ten stan jest zgodny z przepisami prawa sanitarnego, a w konsekwencji zapobieżenie lub wyeliminowanie stanu niezgodnego z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi lub stanu zagrażającemu życiu, zdrowiu ludzi, a wynikającemu z naruszeń tych wymagań.

Higiena Lecznictwa

Pracownicy Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży prowadzą bieżący nadzór nad stanem sanitarno – technicznym podmiotów leczniczych oraz praktyk lekarskich. W ramach kontroli uwzględniane są m. in.:

- zapobieganie oraz zwalczanie chorób zakaźnych oraz zakażeń szpitalnych,
- wymagania dotyczące pomieszczeń i urządzeń stosowanych w działalności leczniczej,
- ocenę procedur dezynfekcji i sterylizacji, utrzymania czystości w placówkach medycznych,
- sposób postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania.

W 2024 roku objęto nadzorem 192 placówki ochrony zdrowia, przeprowadzając w nich 110 kontroli. Nie stwierdzono rażących nieprawidłowości sanitarno-technicznych.

Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie stanowi jedno z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Działania te realizowane są w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń występujących wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924 z późn. zm.).

Lekarze podejrzewający lub rozpoznający chorobę zakaźną, zakażenie lub zgon z ich powodu byli zobowiązani do zgłaszania przypadków do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży. Każde zgłoszenie podlegało analizie i klasyfikacji zgodnie z definicjami chorób zakaźnych opracowanymi przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, a następnie przekazywano je do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku.

Na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia prowadzono weryfikację zgłoszeń zachorowań, co pozwalało na analizę sytuacji epidemiologicznej powiatu oraz planowanie działań przeciwepidemicznych, kontrolnych i edukacyjnych.

Systematyczna analiza zgłoszeń oraz prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych umożliwiły wdrażanie skutecznych działań zapobiegawczych, w tym edukację zdrowotną personelu placówek leczniczych. Współpraca z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w zakresie wymiany informacji na temat chorób odzwierzęcych przyczyniła się do utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu.

W 2024 roku na terenie powiatu łomżyńskiego odnotowano 2074 przypadki zachorowań na choroby zakaźne.

	2023 r.	**2024 r.**
Powiat grodzki	784	1273
Powiat ziemski	503	801
Suma	**1287**	**2074**

Hospitalizacji wymagało 493 pacjentów, co stanowi 23,8% wszystkich przypadków.

	2023 r.	**2024 r.**
Powiat grodzki	149	270
Powiat ziemski	134	223
Suma	**283**	**493**

W roku sprawozdawczym odnotowano 3 zgony z powodu chorób zakaźnych: 2 przypadki zgonu w wyniku posocznicy i zapalenia płuc wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae* oraz 1 przypadek zgonu z powodu COVID-19.

Grypa

Najczęściej zgłaszaną chorobą zakaźną była grypa. W roku 2024 zarejestrowano 505 zachorowań, z czego u 25 osób potwierdzono grypę metodą PCR (badanie molekularne), natomiast w 480 przypadkach diagnozę postawiono na podstawie wyniku szybkiego testu antygenowego. Hospitalizacji wymagało 66 pacjentów. Pozostałe osoby leczono ambulatoryjnie. Najwięcej zachorowań odnotowano w I kwartale roku. Od 1994 roku szczepienia przeciwko grypie znajdują się w Programie Szczepień Ochronnych jako szczepienia zalecane. Szczególnie rekomendowane są osobom z grup wysokiego ryzyka powikłań pogrypowych oraz określonym grupom ze wskazań epidemiologicznych. Ministerstwo Zdrowia zaleca, aby szczepienia przeciw grypie wykonywać przed sezonem zwiększonej zachorowalności, jednak możliwe jest również ich podanie w trakcie trwania sezonu grypowego, nawet gdy w populacji odnotowuje się już krążenie wirusa.

COVID-19

Równie często zgłaszaną chorobą zakaźną był COVID-19 – choroba układu oddechowego wywołana przez koronawirus *SARS-CoV-2*. W ciągu roku zarejestrowano 500 przypadków, z czego hospitalizacji wymagało 27 pacjentów (5,4%). Większość zachorowań wystąpiła w drugiej połowie roku.

Do często zgłaszanych chorób zakaźnych należały również choroby wieku dziecięcego.

Choroby wieku dziecięcego

Najczęściej zgłaszanymi chorobami wieku dziecięcego w roku sprawozdawczym były: ospa wietrzna, zakażenia wywołane wirusem RSV, szkarlatyna oraz wirusowe zakażenia jelitowe.

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest chorobą o wysokiej zakaźności, przenoszoną drogą powietrzno-kropelkową. Najczęściej dotyka dzieci przebywające w miejscach zbiorowego pobytu, takich jak żłobki, przedszkola i szkoły. W porównaniu do roku 2023 liczba zachorowań na ospę wietrzną utrzymała się na podobnym poziomie (2024 r. – 350 przypadków, 2023 r. – 321 przypadków). Hospitalizacji wymagały 3 osoby. Najwięcej zachorowań odnotowano w drugiej połowie roku, a główną grupę wiekową stanowiły dzieci w wieku od 1 do 7 lat.

Zakażenia wywołane wirusem RSV

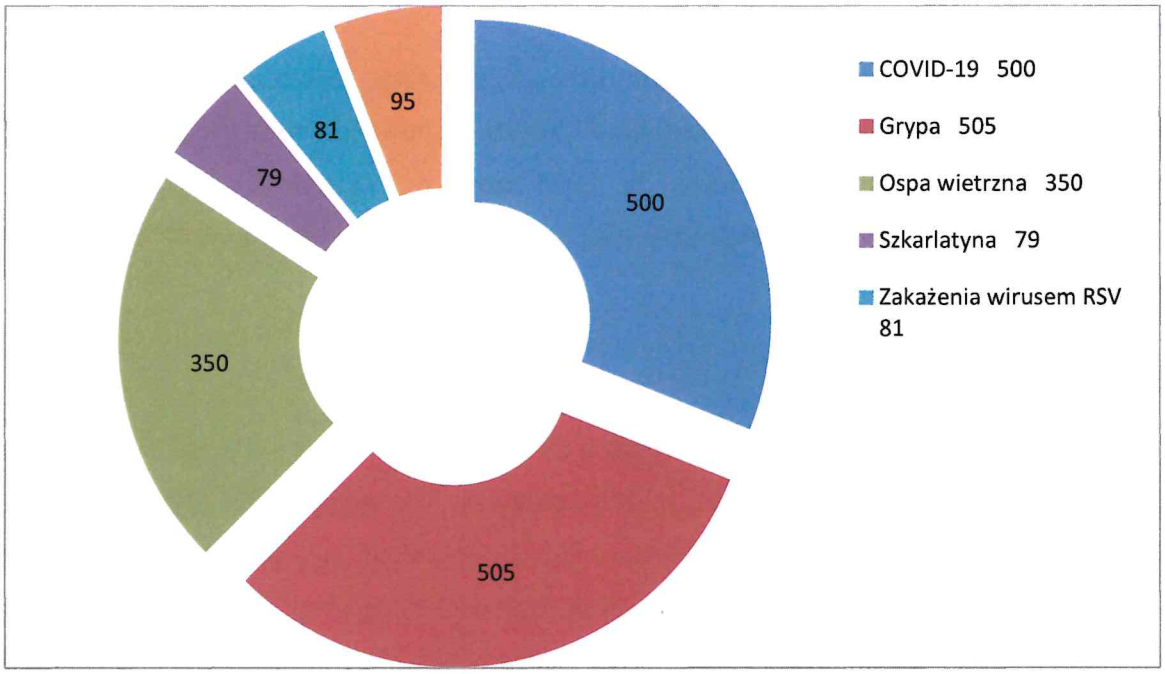
Wirus RSV jest patogenem układu oddechowego, szczególnie niebezpiecznym dla niemowląt i dzieci poniżej 2. roku życia. W 2024 roku odnotowano 81 przypadków zakażeń, z czego ponad połowę stanowiły dzieci do 2. roku życia. Znaczna większość zachorowań miała miejsce w I kwartale roku sprawozdawczego.

Szkarlatyna (płonica)

W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby zachorowań na szkarlatynę – zarejestrowano 79 przypadków, głównie w I i III kwartale roku. Hospitalizacji wymagały 3 osoby.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W 2024 roku zaobserwowano wzrost liczby zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe – odnotowano łącznie 95 przypadków, w tym: 33 przypadki zakażeń rotawirusowych, 32 przypadki zakażeń norowirusowych, 17 przypadków zakażeń adenowirusowych oraz 13 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych o nieokreślonej etiologii. Wszystkie zarejestrowane osoby były hospitalizowane. W 30 przypadkach zakażenia dotyczyły dzieci do 2. roku życia.

Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

W roku sprawozdawczym odnotowano 2 przypadki świnki. Obaj pacjenci byli leczeni ambulatoryjnie. Przed wprowadzeniem szczepień przeciwko śwince liczba zachorowań na tę chorobę wykazywała podobne wahania jak w przypadku ospy wietrznej. Włączenie obowiązkowych szczepień przeciwko śwince do Programu Szczepień Ochronnych w 2005 roku spowodowało znaczący spadek liczby zachorowań.

Krztusiec

Najbardziej dynamiczny wzrost liczby przypadków w roku sprawozdawczym dotyczył krztuśca. Odnotowano 123 zachorowania (w 2023 roku – 11 przypadków), z czego hospitalizacji wymagało 30 pacjentów. Znaczną większość zachorowań zarejestrowano w drugiej połowie roku.

Zatrucia pokarmowe wywołane przez *Salmonella spp.*

W 2024 roku odnotowano spadek liczby zatruć pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella spp.* – zgłoszono 23 przypadki, podczas gdy w 2023 roku było ich 32. Większość zachorowań wystąpiła w II i III kwartale roku.

Odra

W roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków zachorowań na odrę, co jest efektem skutecznie prowadzonych szczepień ochronnych.

Ostre porażenia wiotkie (OPW)

Polska jest krajem wolnym od poliomyelitis od 2002 roku, jednak nadal istnieje ryzyko ponownego wprowadzenia dzikiego wirusa polio. W związku z powyższym ostre porażenia wiotkie (OPW) są systematycznie monitorowane. W 2024 roku w Oddziale Dziecięcym Szpitala Wojewódzkiego w Łomży nie odnotowano żadnych przypadków OPW u dzieci poniżej 15. roku życia hospitalizowanych w tej placówce.

Borelioza (choroba z Lyme)

Borelioza pozostaje najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce. W 2024 roku odnotowano wzrost liczby zachorowań – zarejestrowano 55 przypadków (w 2023 roku– 16 przypadków). Dominującymi objawami klinicznymi były rumień wędrujący oraz bóle stawów z towarzyszącym obrzękiem. Choroba występowała we wszystkich grupach wiekowych, jednak najczęściej dotyczyła osób powyżej 50. roku życia. Żaden z pacjentów nie wymagał hospitalizacji. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w drugiej połowie roku.

Obecnie brak jest szczepionki przeciwko boreliozie. Profilaktyka ogranicza się do unikania kontaktu z kleszczami poprzez noszenie odpowiedniej odzieży w rejonach ich występowania, stosowanie repelentów oraz dokładną kontrolę ciała po powrocie do domu. Szczególną uwagę należy zwrócić na skórę głowy, pachy, pachwiny, zgięcia łokciowe i podkolanowe. W przypadku znalezienia kleszcza zaleca się jego jak najszybsze i prawidłowe usunięcie.

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Rezerwuarem i głównym nosicielem wirusa kleszczowego zapalenia mózgu (KZM) są kleszcze. Zakażenie może nastąpić poprzez ukłucie przez zakażonego kleszcza lub drogą pokarmową – poprzez spożycie surowego mleka pochodzącego od zakażonych zwierząt (krów, kóz, owiec). W 2024 roku zarejestrowano 6 przypadków KZM. Podobnie jak w przypadku boreliozy, większość zachorowań miała miejsce w drugiej połowie roku.

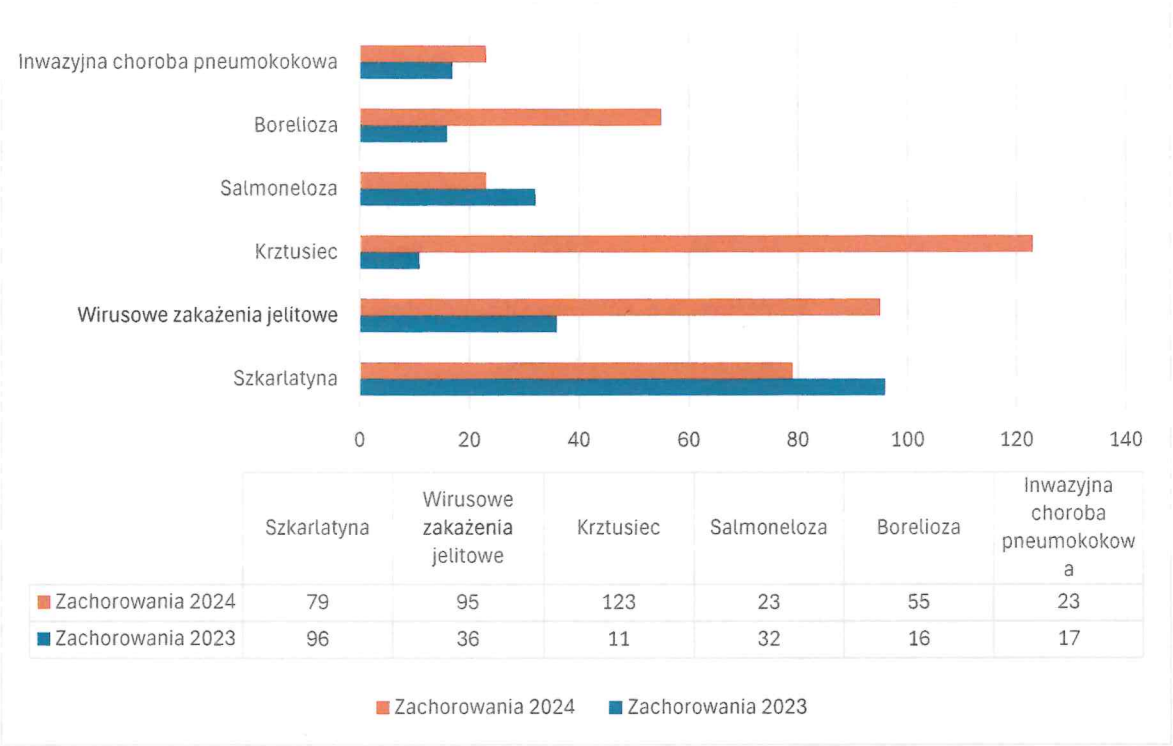
Choroby zakaźne przewodu pokarmowego

W 2024 roku odnotowano wzrost liczby zachorowań na choroby zakaźne przewodu pokarmowego. Zarejestrowano 149 przypadków, z czego w 125 przypadkach udało się ustalić czynnik etiologiczny zatruć lub zakażeń przewodu pokarmowego.

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca zakażeń wywołanych przez *Clostridium difficile* była stabilna – w 2024 roku, podobnie jak w roku poprzednim, odnotowano 16 przypadków.

Inwazyjna choroba pneumokokowa

W 2024 roku zarejestrowano 23 przypadki inwazyjnej choroby pneumokokowej, obejmujące zarówno posocznicę, jak również zapalenie płuc. Większość zachorowań dotyczyła osób powyżej 50 roku życia. Wszystkie zgłoszone przypadki wymagały leczenia w warunkach szpitalnych.
Od 2017 roku szczepienia przeciwko inwazyjnym zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae* są obowiązkowe i znajdują się w Programie Szczepień Ochronnych.

	Szkarlatyna	Wirusowe zakażenia jelitowe	Krztusiec	Salmoneloza	Borelioza	Inwazyjna choroba pneumokokowa
Zachorowania 2024	79	95	123	23	55	23
Zachorowania 2023	96	36	11	32	16	17

Zachorowania na gruźlicę i inne choroby zakaźne

W 2024 roku na terenie powiatu zarejestrowano 1 przypadek gruźlicy płuc.
Odnotowano również jeden przypadek inwazyjnej choroby meningokokowej, obejmującej posocznicę oraz zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych/mózgu. Podstawową metodą zapobiegania zakażeniom wywołanym przez *Neisseria meningitidis* pozostają szczepienia ochronne. W Programie Szczepień Ochronnych szczepienie przeciwko meningokokom figuruje jako szczepienie zalecane w Polsce są dostępne szczepionki przeciwko meningokokom grupy A, B, C, W135 oraz Y.

Legioneloza

W 2024 roku zarejestrowano trzy przypadki legionelozy. Wszystkie zachorowania przebiegały pod postacią zapalenia płuc (tzw. choroba legionistów) i dotyczyły osób powyżej 60 roku życia.

Choroby szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek

W 2024 roku odnotowano 5 przypadków przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B oraz 2 przypadki przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C.

Podobnie jak w 2023 roku, wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego zarejestrowano 1 przypadek zakażenia wirusem HIV.

Ogniska zbiorowych zatruć i zakażeń pokarmowych

W 2024 roku w systemie ROE zarejestrowano 7 ognisk zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego. Wszystkie przypadki wystąpiły w gospodarstwach domowych. W przypadku 5 ognisk czynnikiem etiologicznym były pałeczki *Salmonella spp.*, 1 ognisko wywołały norowirusy, zaś 1 zostało wywołane przez rotawirusy. Przeprowadzano wywiady epidemiologiczne z lekarzami prowadzącymi oraz pacjentami. W przypadku zachorowań na salmonelozę wydawano skierowania na badanie kału dla ozdrowieńców oraz osób ze styczności.

Szczepienia ochronne i ich wpływ na sytuację epidemiczną

Znaczący wpływ na sytuację epidemiczną w powiecie ma działanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie propagowania oraz nadzorowania szczepień ochronnych. **Szczepienia ochronne** są jedną z najskuteczniejszych metod stosowanych w celu zapobiegania chorobom zakaźnym, a Program Szczepień Ochronnych (PSO) jest najstarszym i jednym z najważniejszych programów profilaktycznych w Polsce.

Polska posiada skuteczny i powszechny system szczepień ochronnych. Zgodnie z danymi epidemiologicznymi przy zaszczepieniu powyżej 90% populacji wytwarza się tzw. odporność zbiorowa, która znacząco ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia się patogenów.

Na terenie Łomży i powiatu łomżyńskiego szczepienia realizowane są w 32 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W punkcie szczepień przeciwko wściekliźnie (Szpital Wojewódzki w Łomży) do szczepień zakwalifikowano 24 osoby po pokąsaniu przez dzikie zwierzęta oraz bezpańskie psy.

Po wprowadzeniu do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce dla całej populacji dzieci nastąpił systematyczny spadek liczby zachorowań.

W przypadku odry doprowadziło to niemal do całkowitej eliminacji tej choroby. Jednak sytuacja epidemiologiczna może ulec pogorszeniu w związku ze wzrostem liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień.

Zmiany w Programie Szczepień Ochronnych w 2024 roku

Od 1 września 2024 roku w ramach Powszechnego Programu Szczepień Ochronnych przeciwko wirusowi HPV wprowadzono następujące zmiany:

- obniżono wiek osób uprawnionych do otrzymania bezpłatnej szczepionki. Z programu mogą skorzystać dzieci od 9 do 14 roku życia,
- szczepienie można zrealizować we wszystkich punktach szczepień POZ wykonujących szczepienia ochronne,
- do realizacji szczepień przeciwko HPV mogły również dołączyć również szkoły podstawowe.

W związku ze wzrostem zachorowań na krztuisiec w Polsce od 15 października 2024 roku wprowadzono bezpłatne szczepienia przeciwko tej chorobie dla kobiet w ciąży. Głównym celem szczepienia jest ochrona noworodków i niemowląt w pierwszych miesiącach ich życia.

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

Każdy preparat szczepionkowy może powodować niepożądane odczyny poszczepienne (NOP). Zgodnie z obowiązującymi przepisami każde takie zdarzenie należy zgłosić do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. W 2024 roku w powiecie łomżyńskim zarejestrowano 1 łagodny niepożądany odczyn poszczepienny (NOP).

Ocena bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grodzkiego Łomży z zakresu higieny komunalnej

1. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

Jednym z priorytetowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego jest nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Bezpieczeństwo wody jest ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności. Prowadzenie monitoringu wody ma na celu zapewnienie mieszkańcom wody o jak najlepszej jakości. Systematyczne badania laboratoryjne dają odpowiedz jaki woda ma skład fizykochemiczny i mikrobiologiczny, a także dają możliwość wychwycenia sytuacji, w których dochodzi do pogorszenia jej jakości.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany był na podstawie następujących aktów prawnych:

- art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416);
- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757);
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia jest zadaniem własnym gmin, wynikającym z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757). Za jakość produkowanej wody, stan sanitarno-techniczny urządzeń służących do jej produkcji, a także dostawę wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem odpowiadają podmioty zajmujące się zaopatrzeniem ludności w wodę.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z regulacjami ww. ustawy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody nadzorują prawidłowość wykonywania działań przez podmioty wykonujące zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jak również same wykonują badania wg ustalonego przez siebie planu działania na dany rok. W ramach nadzoru pobierane są próbki do badań laboratoryjnych z wodociągów w wyznaczonych do tego punktach zgodności. Celem tych badań było regularne dostarczanie informacji o organoleptycznej, fizykochemicznej i mikrobiologicznej jakości dostarczanej wody. W celu stwierdzenia, czy woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, badania wody prowadzone były metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia przez laboratoria inspekcji sanitarnej lub zatwierdzone przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego.

Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Producentem wody przeznaczonej do spożycia dla mieszkańców Łomży jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łomży działające w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i o zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2024 r. poz. 757). Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców Łomży jest ujmowana wyłącznie z wód podziemnych. Ww. przedsiębiorstwo eksploatuje dwa ujęcia. Ujęcie „Rybaki" w Łomży liczy osiem studni głębinowych, ujęcie „Podgórze" zlokalizowane na terenie gm. Łomża składa się dziewięciu studni głębinowych.

Wody czerpane z czwartorzędowych poziomów wodonośnych charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością. Jednak najczęściej wody te wykazują podwyższone ilości żelaza i manganu, a co za tym idzie wymagają uzdatniania. Ww. parametry nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, ale mogą powodować pogorszenie własności organoleptycznych wody, co może powodować brak akceptacji przez konsumentów. Uzdatnianie takiej wody jest stosunkowo proste, przy użyciu tradycyjnych układów napowietrzania i filtracji. Woda surowa po przejściu przez urządzenia uzdatniające, kierowana jest do zbiorników magazynowych skąd następnie tłoczona do sieci wodociągowej. Stacje wodociągowe wyposażone są w urządzenia do okresowej (awaryjnej) dezynfekcji wody. Stacja wodociągowa „Podgórze" dodatkowo zaopatrzona w lampę UV.

Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Studnie na ujęciach wodociągowych są właściwie oznakowane, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych oraz monitorowane.

Jakość wody dostarczana konsumentom kontrolowana była z częstotliwością zgodną z załącznikiem nr 3 ww. rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Produkcja wody w 2024 r. wyniosła 7484 m^3/dobę. Do badań laboratoryjnych pobrano 6 próbek wody w ramach kontroli urzędowej oraz 29 próbek w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwo. Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody, dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Do oceny jakości wody wykorzystywano wyniki badań wody próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcje Sanitarną jak również badań prowadzonych przez przedsiębiorstwo wodociągowe. Oceniono, iż w ciągu całego roku woda dostarczana przez wodociąg Łomża odpowiadała wymaganiom cytowanego rozporządzenia.

Tabela 1. Wykaz pobranych próbek wody na terenie m. Łomża w 2024 r.

	Monitoring parametrów grupy A	Monitoring parametrów grupy B	Suma
Próby pobrane przez Państwową Inspekcję Sanitarną	5	1	6
Próby pobrane przez zarządców wodociągów	25	4	29
Suma	30	5	35

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonał:

- 19 ocen bieżących przydatności wody do spożycia przez ludzi;
- 2 oceny okresowe jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- 1 ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,

które każdorazowo przekazywano Prezydentowi Miasta Łomża zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Nadzorem sanitarnym objęte były indywidualne ujęcia wody:

- Szpitala Wojewódzkiego w Łomży;
- Przedsiębiorstwa Przemysłu Spożywczego PEPEES S.A.;
- Van Pur S.A. Oddział w Łomży.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych z kontroli urzędowej oraz dostarczonych z kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw: PEPEES S.A. w Łomży oraz Van Pur S.A. Oddział w Łomży oceniono, iż wszystkie próbki wody w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi /Dz. U. poz. 2294/. Natomiast wodociąg Szpitala Wojewódzkiego w Łomży dostarczał okresowo wodę warunkowo przydatną do spożycia przez ludzi z uwagi na podwyższone żelazo i mętność (do dnia 09.04.2024 r.). W roku 2024 w wodociągu Szpitala zakwestionowano 1 próbkę wody ze względu na obecność bakterii grupy coli i Escherichia coli. PPIS w Łomży wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Zarządca wodociągu korzystał z zastępczego źródła wody – wodociąg Łomża i niezwłocznie podjął działania naprawcze, które okazały się skuteczne i doprowadziły wodę do należytej jakości. Pozostałe parametry w badanych próbkach wody w zakresie mikrobiologicznym, organoleptycznym i fizykochemicznym spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu.

2. Ocena ciepłej wody w instalacjach na obecność pałeczek Legionella sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju Legionella sp. w wodzie, rozporządzenie Ministra Zdrowia, nakłada obowiązek badania ciepłej wody na obecność występowania tej bakterii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego, budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Bakterie z rodzaju Legionella mogą kolonizować wewnętrzne części rur z ciepłą wodą, zbiorniki na ciepłą wodę, perlatory zaworów czerpalnych czy głowice natryskowe

pryszniców. Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wodnych pałeczkami Legionella i realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii, oraz zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia instalacji.

W 2024 r. w ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 7 próbek wody w następujących obiektach: szpitalu, hospicjum oraz pływalniach. Natomiast w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzono badania w kierunku skolonizowania bakteriami Legionella sp. instalacji ciepłej wody w 16 obiektach uznanych jako najbardziej zagrożone kolonizacją, takich jak: szpital, zakład opiekuńczo-leczniczy, hospicjum, domy pomocy społecznej, obiekty hotelarskie, pływalnie. W jednej próbce pobranej w Szpitalu Wojewódzkim w Łomży, stwierdzono średnie skażenie (skażenie punktowe – dot. jednego punktu czerpalnego; w pozostałych: w 2 punktach - skażenie znikome; w 1 punkcie - brak skażenia) bakteriami Legionella sp. w instalacji wewnętrznej wody ciepłej.

W związku ww. punktowym skażeniem instalacji ciepłej wody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży prowadził 1 postępowanie administracyjne, które zostało umorzone ze względu na szybką poprawę jakości ciepłej wody. Kolejne badania próbek wody zgodnie z wymaganiami rozporządzenia.

3. Stan sanitarny pływalni i miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli

3.1. Pływalnie kryte

Wymagania związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad pływalniami w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują następujące akty prawne:

–ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 714);

– rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2022 r. poz. 1230).

Zakres i częstotliwość badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody na pływalniach stanowi podstawę zapewnienia odpowiedniej jakości wody i bezpieczeństwa dla zdrowia ich użytkowników. Kontrolowana jest jakość wody w niecce basenowej, jakość wody wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji oraz jakość wody doprowadzanej na pływalnię. Rozporządzenie nakłada na zarządzających pływalniami obowiązek systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody, prowadzonych zgodnie z harmonogramem ustalonym w porozumieniu z właściwym

państwowym inspektorem sanitarnym oraz każdorazowo w przypadku wystąpienia sytuacji mogącej mieć wpływ na pogorszenie jakości wody na pływalni. Ponadto do obowiązków zarządzającego pływalnią należy także prowadzenie systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowanie wyników pomiaru jakości wody w zakresie parametrów takich jak: pH, potencjał redox, stężenie chloru wolnego i temperatura. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zobowiązane są natomiast do dokonania zbiorczej rocznej oceny jakości wody, poprzez analizę badanych parametrów jakości wody na pływalni, wyników badań, stosowanych metod referencyjnych, częstotliwości wykonanych badań przez zarządzającego pływalnią jak również wyników badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej.

Na terenie Łomży funkcjonują dwie kryte pływalnie. Obiekty te korzystają z wody z systemu zbiorowego zaopatrzenia tj. wodociągu miejskiego - dostarczana woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294):

1/ Park Wodny, ul. Wyszyńskiego 15, 18-400 Łomża:

Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody na pływalni stwierdzono jednorazowe, krótkotrwałe niespełnienie wymagań parametrów fizykochemicznych, tj. przekroczenie mętności (woda wprowadzana do systemu cyrkulacji basenów: sportowego, rekreacyjnego, wanny z hydromasażem i dla nieumiejących pływać oraz niecki dla nieumiejących pływać) i chloru wolnego (niecki: rekreacyjna, hydromasażu i brodzik dla osób nieumiejących pływać). Po podjętych stosownych działaniach naprawczych uzyskano poprawę jakości wody, dokumentując to kolejnymi wynikami badań, które spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu. Poza tym, do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży zgłoszono kilkukrotnie (w miesiącach: maj, czerwiec i sierpień) jednorazowe zanieczyszczenia niecek (sportowej, rekreacyjnej, wanny z hydromasażem i niecki dla osób nieumiejących pływać) - czynnik ludzki. W przypadku wystąpienia podejrzenia pogorszenia jakości wody podejmowano odpowiednie działania i wykonywano dodatkowe badania nie objęte harmonogramem.

Park Wodny przy ul. Wyszyńskiego 15 w Łomży był okresowo nieczynny (10.06.2024 r. – 09.07.2024 r.) z uwagi na planową przerwę technologiczną.

2/ Pływalnia, ul. J. U. Niemcewicza 17 A, 18-400 Łomża:

Po dokonaniu analizy sprawozdań z badań wody na pływalni stwierdzono jednorazowe, krótkotrwałe niespełnienie wymagań parametrów mikrobiologicznych, tj. stwierdzono obecność Pseudomonas aeruginosa w 100 ml (niecka - wanna z hydromasażem, niecka – basen sportowy). Ponadto, stwierdzono również jednorazowe, krótkotrwałe niespełnienie wymagań parametrów fizykochemicznych, tj. przekroczenie mętności (woda wprowadzana do systemu cyrkulacji

basenów: sportowego, rekreacyjnego, wanny z hydromasażem i niecka – wanna z hydromasażem) oraz chloru wolnego (niecka – basen rekreacyjny). Po podjętych stosownych działaniach naprawczych uzyskano poprawę jakości wody, dokumentując to kolejnymi wynikami badań, które spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu..

Pływalnia przy ul. J.U. Niemcewicza 17 A w Łomży była okresowo nieczynny (10.07.2024r. – 09.09.2024r.) z uwagi na planową przerwę technologiczną

Wydanie zbiorczej rocznej oceny wody w obu krytych pływalniach poprzedziły badania jakości wody w ramach nadzoru sanitarnego wykonane przez laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży oraz laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku, w pełnym zakresie parametrów określonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia. Na podstawie wyników badań nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży po przeanalizowaniu wszystkich wyników badań wody wydał pozytywne zbiorcze roczne oceny w zakresie spełnienia wymagań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody w obu pływalniach.

3.2. Miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują zadania w zakresie nadzoru nad miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli w oparciu o zapisy ustawy z dnia z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. poz. 255) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz.U. poz. 2476)

W 2024 r. na nadzorowanym terenie funkcjonowało jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli zlokalizowane w Łomży przy ul. Sikorskiego, około 60 m poniżej przeprawy mostowej im. mjr. Henryka Dobrzańskiego ps. „Hubal", którego organizatorem było Okręgowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Łomży, ul. Zjazd 18, 18 –400 Łomża.

Sezon kąpielowy ww. miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli obejmował okres od 13.07.2024 r. do 11.08.2024 r. Organizator ww. miejsca wykonał badanie jakości wody przed dniem rozpoczęcia funkcjonowania tego miejsca oraz raz w trakcie jego funkcjonowania. Sprawozdania z wynikami badań przekazywane były Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi

Sanitarnemu w Łomży, który na ich podstawie dokonał bieżącej oceny jakości wody. Woda w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli na rzece Narew w Łomży spełniała wymagania określone w przepisach. Informacje o jakości wody organizator umieszczał na bieżąco na tablicy informacyjnej usytuowanej przy miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli i spełniającej wymagania zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz.U. poz. 2476) Na bieżąco na stronie internetowej PSSE w Łomży publikowane były oceny/komunikaty o jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

Przedmiotem kontroli była także plaża miejska przystosowana do sezonowego wykorzystania. Wyposażona była: w ubikacje typu TOI-TOI, przebieralnie, kosze na odpady oraz sprzęt ratowniczy. Kontrolowane miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli oraz tereny przyplażowe nad rzeką nie wykazały uchybień sanitarnych. Użytkownikom bezpieczeństwo zapewniali ratownicy.

Woda w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli i stan sanitarny plaży stwarzały bezpieczne warunki wypoczynku i rekreacji.

4. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, pod kątem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Działania podejmowane w ramach prowadzonego nadzoru mają na celu przeciwdziałanie najważniejszym czynnikom ryzyka zdrowotnego u ludzi. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie.

Wśród obiektów użyteczności publicznej, w których stan sanitarny lokalu, wyposażenia, jak i sposób prowadzenia usług ma zdecydowany wpływ na jakość zdrowia ludzkiego należy wymienić obiekty:

- związane z prowadzeniem zabiegów upiększania ciała oraz odnowy biologicznej;
- wykorzystywane do czasowego przebywania ludności, związanego z podróżowaniem, wypoczynkiem i turystyką;
- obsługi podróżnych różnymi środkami komunikacji zbiorowej;
- pobytu stałego osób starszych i niepełnosprawnych, jak również wykluczonych społecznie.

Ponadto, Państwowa Inspekcja Sanitarna kontroluje przestrzenie publiczne związane z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, cmentarze, urządzenia użyteczności publicznej, takie jak ustępy publiczne i inne.

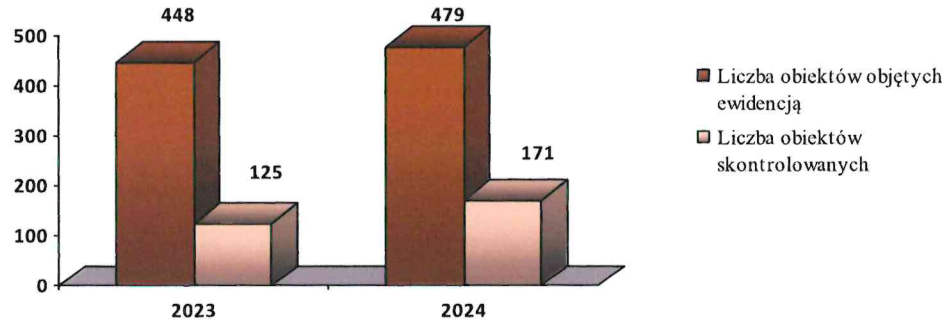
W 2024 r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zakresu higieny komunalnej znajdowało się 479 obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej.

Tabela nr 3. Wybrane obiekty użyteczności m. Łomża w latach 2023 – 2024.

Lp.	Grupa obiektów użyteczności publicznej	2023		2024	
		Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane	Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane
1	Ustępy publiczne	2	2	2	2
2	Pływalnie kryte	2	2	2	2
3	Domy pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	11	9	10	3
4	Noclegownie	1	1	1	0
5	Hotele	2	2	2	2
6	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	21	21	23	22
7	Zakłady fryzjerskie	101	28	110	30
8	Zakłady kosmetyczne	97	14	103	46
9	Zakłady tatuażu	6	3	6	3
10	Zakłady odnowy biologicznej	30	11	39	9
11	Inne zakłady świadczące usługi łączone w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej	10	1	9	4
12	Dworce autobusowe	1	1	1	1
13	Tereny rekreacyjne	8	7	8	7
14	Cmentarze	4	4	4	0
15	Domy pogrzebowe	3	0	3	3
16	Inne obiekty użyteczności publicznej jak np.: kina teatry, stadiony, muzea, GOK, itp.	72	23	71	17

W 2024 r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 171 obiektach użyteczności publicznej ujętych w ewidencji.

Wykres 1. Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych ewidencją i obiektów skontrolowanych w latach 2023-2024.

Ww. obiekty stanowią zróżnicowaną grupę pod względem przeznaczenia jak i wymagań sanitarnych. Dlatego też, bieżący nadzór sanitarny ma zróżnicowane wymagania jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystających. Do istotniejszych elementów nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami należy ocena zapewnienia wymogów sanitarno-technicznych ustalonych w przepisach prawa, przestrzeganie warunków higienicznych (bieżący stan sanitarny) pomieszczeń, sprzętów, narzędzi, usług, personelu oraz działania organizacyjne w celu stworzenia bariery sanitarnej pomiędzy "obszarami" brudnymi i czystymi.

4.1. Obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży na terenie miasta znajdowały się 25 obiekty.

W minionym roku nie zanotowano znaczących zmian w zakresie jakości i bezpieczeństwa sanitarnego dla osób korzystających z usług hotelarskich. Dominują obiekty o średnim standardzie. Na terenie miasta funkcjonują dwa skategoryzowane obiekty hotelarskie, tj.: Hotel OST "Gromada" w Łomży - kat. *** (trzy gwiazdki) oraz Hotel „WRONOWSKI" w Łomży - kat. * (jedna gwiazdka) - co stanowi formalne potwierdzenie wyższego poziomu oferowanych usług.

Podstawowymi elementami uwzględnianymi przy ocenie tego typu obiektów było: zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych,

sprawność wentylacji pomieszczeń, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną brudną i czystą, zaopatrzenie w środki czystościowe. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2024 r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów, nieczystości odprowadzane do kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych. Pranie bielizny pościelowej i ręczników odbywa się na ogół w pralniach zewnętrznych, zachowany jest rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza nie budził zastrzeżeń. W obiektach raz w roku przeprowadzana jest dezynfekcja koców, kołder, poduszek i materacy.

Kontrole sanitarne przeprowadzone przez inspekcję sanitarną wykazały, że właściciele zapewniali odpowiedni stan sanitarny świadczonych usług. Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze, a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Podczas kontroli obiektów hotelarskich sprawdzano wykonanie badania wody z instalacji ciepłej wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

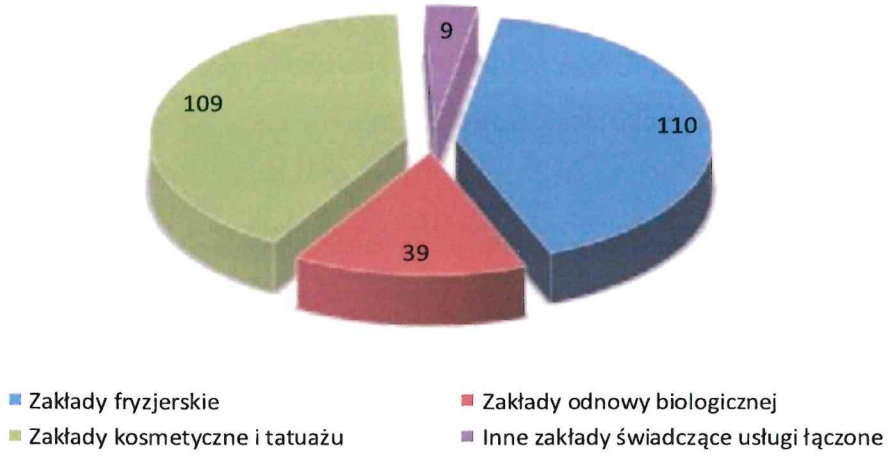
4.2. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie miasta funkcjonują: dom pomocy społecznej dla osób starszych, dzieci niepełnosprawnych, środowiskowy dom samopomocy, domy dziennego pobytu dla seniorów, ośrodek interwencji kryzysowej, rodzinne domy opieki, noclegownia i ogrzewalnia dla bezdomnych. Przedmiotem kontroli ww. obiektów było zaopatrzenie w wodę, gospodarka ściekowa, postępowanie z odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w środki czystości, postępowanie z bielizną brudną i czystą, stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów, zaplecza. Domy świadczące opiekę całodobową oferują: całodzienne wyżywienie, terapie zajęciowe i rehabilitacyjne. Posiadają własne pralnie bielizny zachowujące rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Pokoje pensjonariuszy i łazienki nie budziły zastrzeżeń. Odpady komunalne gromadzone prawidłowo. Obiekty tej grupy charakteryzował dostateczny stan sanitarno-techniczny zapewniający bezpieczeństwo sanitarne użytkownikom.

4.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży znajdowało się łącznie 267 tego rodzaju obiektów. Największą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie. Ww. usługi są bardzo rozpowszechnione na terenie miasta i stanowią łącznie przeważającą część na tle innych obiektów świadczących usługi.

Wykres 2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług.

Przeprowadzone w 2024 r. kontrole sanitarne zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie skontrolowane zakłady zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego, nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. W większości zakładów obsługa stosowała ręczniki jednorazowego użytku. Przestrzegana była segregacja bielizny czystej i brudnej. We wszystkich skontrolowanych obiektach znajdowały się pomieszczenia sanitarno–higieniczne, miejsca dla oczekujących klientów, miejsca na odzież wierzchnią i wydzielone miejsca lub szafki na sprzęt porządkowy. Sprzątaniem pomieszczeń zajmował się personel zatrudniony w zakładzie. Na wyposażeniu zakładów znajdowały się środki dezynfekcyjne o aktualnych datach ważności i szerokim spektrum działania, stosowane zgodnie z załączonymi instrukcjami. W obiektach wykonujących zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich były opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami

i chorobami zakaźnymi. W skontrolowanych gabinetach używano sterylnych narzędzi przygotowanych w pakietach lub jednorazowych. Odpady komunalne gromadzone były w przeznaczonych do tego celu pojemnikach. W obiektach obwiązywał zakaz palenia wyrobów tytoniowych, a informacje o tym umieszczone były w widocznym miejscu. W skontrolowanych 91 ww. obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia.

W jednym nowo otwartym zakładzie świadczącym usługi łączone (fryzjer, kosmetyczka, solarium) pracownicy PSSE w Łomży dokonali kontroli interwencyjnej w związku z otrzymaną informacją dot. nieprawidłowych warunków sanitarno-higienicznych i technicznych. Kontrola wykazała nieprawidłowy stan sanitarny, tj. brak czystości i porządku w zakładzie: brudne posadzki, półki, umywalki, brudne przybory fryzjerskie. Za stwierdzone uchybienia ukarano właściciela grzywną w drodze mandatu karnego i polecono w trybie natychmiastowym doprowadzenie zakładu do należytego stanu sanitarnego. Stwierdzono również, iż pomieszczenia w których świadczone są usługi zlokalizowane są w podpiwniczeniu budynku. W związku z powyższym wydano decyzję administracyjną nakazującą uzyskanie zgody PPWIS na odstępstwo techniczne. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte – doprowadzono zakład do właściwego stanu sanitarnego i technicznego – uzyskano decyzję PPWIS w Białymstoku wyrażającą zgodę na lokalizacje zakładu poniżej poziomu otaczającego terenu.

4.4. Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie znajdują się różnorodne obiekty np. galerie, stadion sportowy, domy kultury, biblioteki, kina, pralnie i inne. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2024 r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów publicznych, a nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. Sanitariaty były odpowiednio wyposażone i zadbane. Zapewniona była odpowiednia ilość pojemników na odpady komunalne.

5. Nadzór nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego przeprowadzono 2 kontrole prowadzonej ekshumacji zwłok ludzkich, w której uczestniczył pracownik PSSE w Łomży. Czynności ekshumacyjne były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Skontrolowano środki transportu do przewożenia zwłok. Sprawdzano czy samochody w myśl rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wydawania zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich (Dz.U. z 2007 r. nr 249, poz. 1866) posiadają kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok

albo szczątków, zabezpieczone są przed przesuwaniem się trumny, podłogę w części przeznaczonej na umieszczenie trumny wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekujących oraz wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, sprzętu myjąco-czyszczącego i jednorazowych rękawic ochronnych. Kontrolowani deklarowali przeprowadzanie dezynfekcji środka transportu w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok i szczątków ludzkich, każdorazowo po przewiezieniu zwłok środkami o działaniu bakteriobójczym, wirusobójczym i grzybobójczym. Nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2024 roku wydano 4 decyzje administracyjne zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich, 21 postanowień opiniujących pozytywnie wniosek Prezydenta Łomży w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok/szczątków ludzkich osoby zmarłej poza granicami kraju oraz 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok/szczątków ludzkich za granicę.

6. Środki transportu publicznego

Państwowa Inspekcja Sanitarna w Łomży w 2024 r. przeprowadziła kontrole 9 środków transportu publicznego. Skontrolowano 2 firmy świadczące usługi komunikacji dalekobieżnej i miejskiej. Kontrole w/w środków transportu nie wykazały zaniedbań.

Wnioski:

- Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny komunalnej przyczyniają się do bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jakość wody z wodociągu Łomża w ciągu całego 2024 r. była przydatna do spożycia przez ludzi i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast wodociąg Szpitala Wojewódzkiego w Łomży dostarczał okresowo wodę warunkowo przydatną do spożycia przez ludzi z uwagi na podwyższone żelazo i mętność (do dnia 09.04.2024 r.). W roku 2024 w wodociągu Szpitala zakwestionowano 1 próbkę wody ze względu na obecność bakterii grupy coli i Escherichia coli. PPIS w Łomży wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Zarządca wodociągu korzystał z zastępczego źródła wody – wodociąg Łomża i niezwłocznie podjął działania naprawcze, które okazały się skuteczne i doprowadziły wodę do należytej jakości. Pozostałe parametry w badanych próbkach wody w zakresie mikrobiologicznym, organoleptycznym i fizykochemicznym spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu.
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży prowadzi stały nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii Legionella sp. w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

- ❖ Sprawowany nadzór nad pływalniami wykazał, iż jakość wody nie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu kąpiących się, stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.
- ❖ Woda w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli i stan sanitarny plaży stwarzały bezpieczne warunki wypoczynku i rekreacji.
- ❖ Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej w roku 2024, nie wykazał zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia. Odnotowano 1 obiekt ze złym stanem higieniczno–sanitarnym i technicznym. Za stwierdzone uchybienia ukarano właściciela grzywną w drodze mandatu karnego i polecono w trybie natychmiastowym doprowadzenie zakładu do należytego stanu sanitarnego. Wydano decyzję administracyjną nakazującą uzyskanie zgody PPWIS na odstępstwo techniczne. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte – doprowadzono zakład do właściwego stanu sanitarnego i technicznego.
- ❖ Liczba obiektów w ewidencji higieny komunalnej w 2024 roku na terenie miasta wynosiła – 479. W ww. obiektach przeprowadzono 171 kontroli. Wydano 11 decyzje merytoryczne, 4 decyzji płatniczych, 22 postanowienia, wystosowano 16 wystąpień, 8 opinii. W ramach działalności statutowej do badań laboratoryjnych pobrano 39 próbki wody.

Ocena bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grodzkiego Łomży z zakresu Bezpieczeństwa żywności

W powiecie grodzkim ilość obiektów żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wg prowadzonych rejestrów w roku 2024 wynosiła 733. W roku sprawozdawczym skontrolowano 381 obiektów. Przeprowadzono w nich 503 kontroli (w ramach systemu RASFF – 23 kontrole, w związku z sygnałami obywateli – 40 kontroli). Po wpłynięciu stosownych wniosków od przedsiębiorców i dokonaniu inspekcji zatwierdzono 38 zakładów.

Wdrożone zasady Dobrej Praktyki Higienicznej posiadało 733 zakładów, a system HACCP funkcjonował w 92 obiektach.

W roku sprawozdawczym wydano 137 decyzji administracyjnych.

Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych na osoby odpowiedzialne nałożono 6 mandatów karnych na sumę 1400 zł.

Do właścicieli i kierownictwa zakładów wystosowano 34 wystąpienia.

Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad importem/eksportem przeprowadzono:

- 1 kontrolę importową w Składzie Celnym, sporządzając 1 protokół kontroli, wydając 1 świadectwo spełnienia wymagań zdrowotnych,

- 39 kontroli eksportowych, podczas, których oceniono 48 partii środków spożywczych (błonnik, skrobia ziemniaczana, koncentraty, piwo), sporządzono 39 protokołów kontroli i wydano 39 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych.

Poza tym na wniosek przedsiębiorcy wystawiono 118 zaświadczeń eksportowych oceniając 371 partii (piwo, majonezy, musztardy, ketchupy).

Ogółem w 2024 roku do badań laboratoryjnych pobrano 261 próbek, w tym: 246 próbek środków spożywczych, 4 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, 11 próbek wymazów sanitarnych. Zakwestionowano 21 próbek, w tym: 20 próbek środków spożywczych (15 próbek ze względu na obecność zanieczyszczeń mikrobiologicznych, 3 próbki ze względy na niewłaściwe znakowanie, 1 próbkę ze względu na obecność pozostałości pestycydów) oraz 1 próbkę wymazów ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników. W roku sprawozdawczym w zakresie jakości sposobu żywienia skontrolowano 43 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, oceniając 43 jadłospisów na kontroli (niekwestionowane).

Do badań laboratoryjnych oceny jakości sposobu żywienia pobrano:

* 3 próbki posiłków w bloku żywienia w szpitalu (śniadanie, obiad, kolacja) które zakwestionowano ze względu na: niewłaściwą wartość energetyczną śniadania, za wysoki procentowy udział energii z białka (zawartość białka), za wysoka zawartość chlorku sodu w obiedzie, wysoką zawartość tłuszczu (za wysoki procentowy udział energii z tłuszczu) oraz niewłaściwą wartość energetyczną, za wysoka zawartość chlorek sodu w kolacji, wysoką zawartość chlorku sodu i niską zawartość żelaza w całodziennej racji pokarmowej;
* 3 próbki posiłków w Stołówce Bursy Szkolnej (śniadanie, obiad, kolacja) które zakwestionowano ze względu na: niewłaściwą wartość energetyczną śniadania; za wysoką zawartość tłuszczu, niską zawartość węglowodanów w obiedzie, niewłaściwą wartość energetyczną kolacji, zbyt wysoką zawartość chlorku sodu w całodziennej racji pokarmowej;
* 1 próbkę dekady w bloku żywienia w szpitalu którą zakwestionowano ze względu na niską zawartość witaminy C. Wystosowano 1 wystąpienie do Dyrektora Szpitala.
* 1 próbkę dekady w Stołówce Bursy Szkolnej którą zakwestionowano ze względu na niewłaściwą wartość energetyczną. Wystosowano 1 wystąpienie do Dyrektora Bursy.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności i żywienia w 2024 roku dokonano kontroli w zakresie:

- oceny prawidłowości znakowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych (wyrobów gotowych w tym potencjalnie zawierających GMO, suplementów diety, żywności dla określonych grup),
- oceny przestrzegania przez przedsiębiorców regulacji prawnych dotyczących zanieczyszczeń:

mikrobiologicznych, chemicznych w tym pestycydów,
- oceny stosowania w produkcji żywności dozwolonych substancji dodatkowych,
- oceny prawidłowości przeprowadzania procesów mycia i dezynfekcji,
- oceny zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego
- oceny bezpieczeństwa żywienia dzieci i młodzieży w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego (wypoczynek),
- nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym produkowanych i konfekcjonowanych przypraw
- nadzoru nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzącymi działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich oraz rolniczego handlu detalicznego,
- nadzoru na materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.
W roku sprawozdawczym prowadzone były również działania kontrolne w ramach systemu RASFF.

Ocena bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grodzkiego Łomży z zakresu higieny pracy

W roku **2024** roku w ewidencji było **266** zakładów pracy, zaplanowano do kontroli **81** zakłady, przeprowadzono **118** kontroli w **102** zakładach pracy. **16** zakładów zostało zlikwidowanych.
Wydano **3** decyzje merytoryczne, **1** karę finansową oraz **3** decyzje płatnicze.

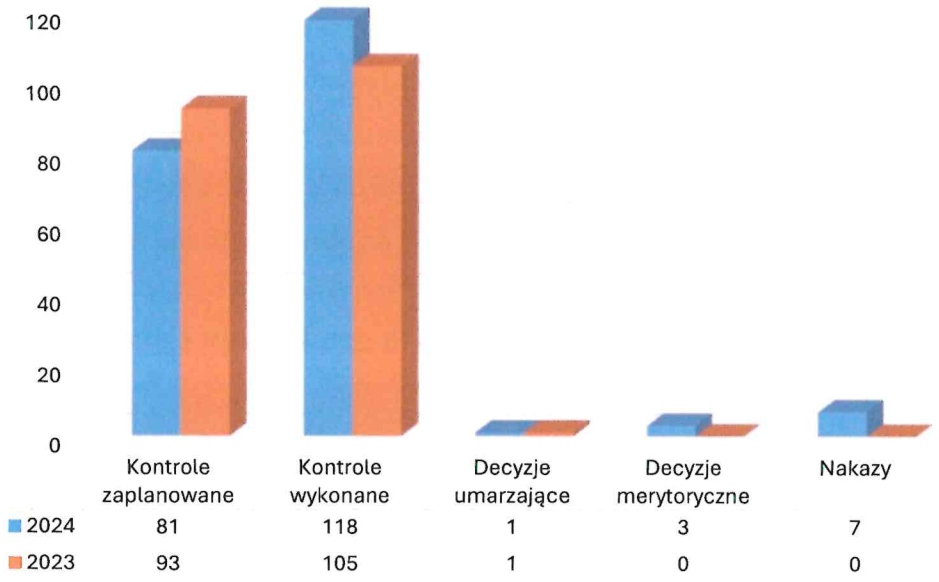
W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

1. Natężenia hałasu i stężenia czynników chemicznych na stanowisku drukarz – obsługa maszyn drukującej. Braku aktualizacji oceny ryzyka zawodowego.
2. Przekroczeń poziomu czynników chemicznych (mangan i jego związki na stanowisku spawacza (2 stanowiska)).
3. Udostępniania na rynku produktów kosmetycznych, dla których upłynęła data minimalnej trwałości. Udostępniania na rynku produktów kosmetycznych, które nie posiadają oznakowania w języku polskim. Udostępniania produktów kosmetycznych, które nie posiadają oznakowania w języku polskim oraz dla których upłynęła data minimalnej trwałości.

W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami wykonali 118 kontroli w 102 zakładach pracy. W porównaniu do roku poprzedniego wykonano o 13 kontroli więcej. Wszystkie zaplanowane kontrole na rok 2024 zostały wykonane. Porównując rok poprzedni, daje się zauważyć, iż właściciele firm mają świadomość obowiązujących przepisów prawnych.

W skontrolowanych zakładach warunki pracy, stan higieniczno-sanitarny oraz przestrzeganie wymogów prawnych było ważnym elementem pracy ludzi za to odpowiedzialnych, a przede

wszystkim samych pracodawców. Pracownicy przechodzą ciągle szkolenia mające na celu zwiększyć ich świadomość na temat bezpieczeństwa pracy, jak również wpływu szkodliwych substancji na ich stan zdrowia. Wszystkie zakłady zapewniły pracownikom środki ochrony indywidualnej oraz zmniejszyły do minimum czas narażenia pracowników na działanie substancji mutagennych i rakotwórczych

Rycina 1 Porównanie efektów pracy w roku 2024 względem 2023.

Choroby zawodowe:

Następstwem działania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy są rozpoznawane u pracowników choroby zawodowe.

W 2024 r. zgłoszono 3 choroby zawodowe. Wydano 1 decyzję pozytywną dot. przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka. Wydano również 3 decyzje negatywne, wszystkie dotyczyły przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią.

W 2023 r. zgłoszono 3 choroby zawodowe. Wydano 1 decyzję pozytywną oraz 3 decyzje negatywne.

1. Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba Przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
266	268	81	93	102	103	2854	4250	2243	3428	118	105	118/2	105/1	4	1	7	0

Nazwa czynnika	Liczba osób pracujących z danym czynnikiem									
	ogółem		0,0 - 0,1 NDS		0,1 - 0,5 NDS		0,5 - 1,0 NDS		pow. 1NDS	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2023	2023	2024	2023
Hałas	726	1571	497	965	201	533	28	73	0	0
Wibracja ogólna / miejscowa	277	361	208/208	294/94	52/52	46/46	17/17	21/21	0	0
Zapylenie	443	706	271	355	123	143	49	65	0	0
Czynniki chemiczne	1821	2401	534	715	189	254	60	82	0	2
Czynniki rakotwórcze	376	430	161	203	29	36	2	4	0	0
Czynniki biologiczne	1493	2119	Grupa 2 – 1493				Grupa 3- 1297			

Na terenie powiatu grodzkiego nie prowadzą działalności producenci, importerzy i eksporterzy prekursorów narkotyków. W w/w tabeli ujęto tylko dystrybutorów.

2. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach
   - Podmioty stosujące substancje i preparaty chemiczne

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki chemiczne		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
162	154	49	61	49	61	2544	4081	1594	2279	49	62	49/0	62/0	0	0	0	0

- Podmioty wprowadzające do obrotu (dystrybutorzy) substancje i preparaty chemiczne.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki chemiczne		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
46	34	20	12	22	12	295	179	188	130	35	16	35/0	16/1	0	1	0	0

3. Nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Liczba zakładów w ewidencji		Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
50	53	20	26	21	26	1996	2056	376	430	21	27	21/0	26/0	0	0	0	0

Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba osób pracujących w narażeniu
Związki chromu	14
Benzen	49
Pył drewna	59
Promieniowanie X	169
Promieniowanie β	11
Spaliny Diesla i oleje mineralne	19
Azbest	9
Formaldehyd	3
Tlenek etylenu	19
Cytostatyki	41
Dichlorometan	11
Związki kobaltu	11

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi

W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy prowadzili działania mające na celu egzekwowanie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a w szczególności zapisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Działania w zakresie środków zastępczych w 2024 roku obejmowały m.in.:

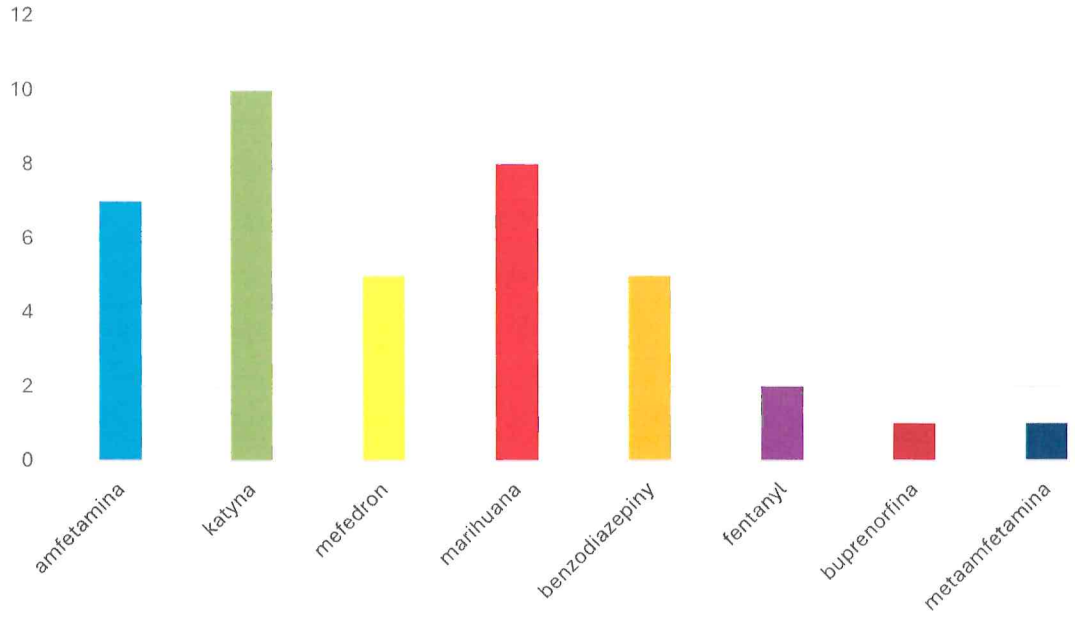
- rejestrowanie zgłaszanych zatruć, w tym środkami zastępczymi,
- wprowadzanie i aktualizacja danych w SMIOD elektronicznym systemie gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- prowadzenie działań z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu nowych środków psychoaktywnych przeprowadzono 4 kontrole akcyjne dotyczące objęcia nadzorem sanitarnym produktów zawierających kwas ibotenowy i muscynol w postaci grzyba muchomora czerwonego (Amanita muscaria) lub innych produktów na jego bazie zwierających w/w substancje. Kontrole nie wykazywały nieprawidłowości. Oferowane produkty nie zawierały w swoim składzie kwasu ibotenowego i muscynolu, w związku z tym nie naruszały obowiązujących przepisów prawnych.

W 2024 roku do PPIS w Łomży ze Szpitala Wojewódzkiego w Łomży wpłynęło łącznie **26 zgłoszeń podejrzenia zatrucia środkami psychoaktywnymi.** W 1 przypadku niepełnoletni pacjent został wypisany na żądanie matki, natomiast w pozostałych przypadkach była konieczna hospitalizacja. Dziewięć zgłoszeń dotyczyło kobiet. Najczęściej hospitalizowane były osoby poniżej 18 r. ż. (15 przypadków, najmłodsza osoba miała 13 lat i 8 miesięcy), 6 zgłoszeń dotyczyło osób zarówno w przedziale wiekowym 20-30 lat oraz 30-40 lat. Jedno zgłoszenie dotyczyło mężczyzny z grupy 40-50 lat.

W porównaniu z rokiem 2023, w którym odnotowano 7 zgłoszenia zatruć środkami psychoaktywnymi, **liczba zatruć wzrosła aż o 271,4 %.** W 2024 roku zatrucia wywołane były katyną (10 przypadków), marihuaną (8 przypadków), amfetaminą (7 przypadków), mefedronem i benzodiazepinami (5 przypadków), fentanylem (2 przypadki) oraz buprenorfiną i imetaamfetaminą (1 przypadek) (Wykres 1).

Wykres 1. Substancje wywołujące zatrucia środkami psychoaktywnymi w 2024 r.

W celu zredukowania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze na terenie działania PPIS prowadzono akcje profilaktyczne poprzez promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia oraz informowanie o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. W 2024 roku w ramach profilaktyki uzależnień związanych z używaniem „nowych narkotyków" pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami podjęli działania informacyjno-edukacyjne w ramach akcji „Mój wybór, wybieram rozsądek" w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Łomży **(1. spotkanie - 30 uczestników, 2. spotkanie – 72 uczestników)**, Bursie Szkolnej nr 1 w Łomży **(57 uczestników)**, II Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Konopnickiej w Łomży **(83 uczestników)**, Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Łomży **(215 uczestników)** oraz w ramach wypoczynku wakacyjnego w ośrodku „CARITAS BLIŹNIM" w Ptakach k/Nowogrodu **(22 uczestników)**, w Domie Studenta Rubikon w Łomży **(44 uczestników)** oraz w Mamuciej Dolinie w Szostakach gm. Jedwabne **(23 uczestników)**. Uczestnicy mieli możliwość zasięgnąć informacji nt. zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych. Zostali zapoznani z podstawową terminologią dotyczącą środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, jak również zwrócono uwagę na konsekwencje prawne, związane z zażywaniem i posiadaniem narkotyków i „dopalaczy". W trakcie spotkań rozdawane były również ulotki „Stop nowym narkotykom" oraz inne materiały informacyjno-edukacyjne otrzymane z Sekcji Promocji Zdrowia WSSE w Białymstoku.

Łącznie w działaniach profilaktycznych prowadzonych wraz z pracownikami Promocji Zdrowia uczestniczyło 546 osób.

Na Facebooku Stacji udostępniono raport Głównego Inspektora Sanitarnego, który dotyczył zatruć środkami zastępczymi lub nową substancją psychoaktywną za rok 2023 oraz 2 posty informacyjne o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. Raport GIS przekazano też innym podmiotom: Szpitalowi Wojewódzkiemu w Łomży, Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego SPZOZ w Łomży i Zakładom Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Łomży.

Ocena bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grodzkiego Łomży z zakresu Nadzoru zapobiegawczego

Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania i realizacji inwestycji oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny sprawuje nadzór pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny: środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane - przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Realizacja przedsięwzięć mogących (zawsze lub potencjalnie) znacząco oddziaływać na środowisko może powodować uciążliwości i oddziaływanie ich w sposób ujemny na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie człowieka.

W związku z powyższym organ sanitarny przy opiniowaniu powyższych przedsięwzięć zwraca uwagę na:

- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- gospodarkę wodno-ściekową,
- gospodarkę odpadami

oraz na zdrowie ludzi.

W 2024r. na terenie powiatu grodzkiego w ramach nadzoru zapobiegawczego:

1/ przeprowadzono 28 kontroli;

2/ wydano 12 opinii o zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym;

3/ wydano 8 opinii na placówki oświatowe, w tym:

- wydano 1 opinię na publiczne przedszkole,
- 3 opinie na niepubliczne przedszkole,
- 1 opinię na szkołę podstawową specjalną,
- 1 opinie na szkołę średnią - technikum akademickie
- 2 opinie na placówki kształcenia ustawicznego;

4/ wydano 13 opinii w sprawie obowiązku sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz jego zakresu;

5/ wydano 3 opinie dot. dokumentacji projektowej obiektów innych niż mogących pogorszyć stan środowiska;

6/ uzgodnił 2 projekty decyzji o warunkach zabudowy.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zajął stanowisko w 75 sprawach między innymi dotyczących: wymagań sanitarnohigienicznych i warunków technicznych dla obiektów nowobudowanych, modernizowanych i adaptowanych, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Nadzór zapobiegawczy PSSE w Łomży przy wydawaniu opinii o przydatności do użytkowania adaptowanych, modernizowanych, nowobudowanych obiektów zwracał szczególną uwagę na:

- wysokość, powierzchnie i oświetlenie,
- właściwe wykończenie ścian i posadzek,
- na układ funkcjonalny pomieszczeń,
- pomieszczenia sanitarno-higieniczne i socjalne oraz wyposażenie ich w odpowiednią armaturę sanitarną,
- urządzenia technologiczne,
- wynik badania wody.

W porównaniu z latami poprzednimi w dalszym ciągu obserwuje się poprawę warunków sanitarno - higienicznych na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Dotyczy to zwłaszcza dużych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty, które były kontrolowane pod względem zastosowania rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników.

Wyposażone są w nowoczesne urządzenia produkcyjne i linie technologiczne, wykonane z wyrobów wysokiej klasy, co powoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Ocena bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grodzkiego Łomży z zakresu Higieny Dzieci i Młodzieży

Powiatowa Inspekcja Sanitarna w Łomży w roku 2024 objęła nadzorem 111 obiektów nauczania i wychowania. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 34 placówki stałe z terenu miasta, tj.: 4 żłobki, 9 przedszkoli, 9 szkół podstawowych, 4 licea ogólnokształcące, 5 zespołów szkół, 2 bursy szkolne oraz 1 dom studenta.
Ponadto, w czasie ferii zimowych oraz wakacji letnich dokonano oceny 6 placówek wypoczynku dzieci i młodzieży. Skontrolowano 24 turnusy ferii zimowych i wakacji.

Przygotowane zostały następujące informacje dotyczące:

- przygotowania placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2024/2025, przeprowadzone wizytacje wykazały dobre przygotowanie placówek oraz zaangażowanie i dbałość organów prowadzących oraz dyrektorów placówek w przygotowanie pomieszczeń pod względem sanitarno-technicznym na przyjęcie uczniów w nowym roku szkolnym,
- warunków zdrowotnych w placówkach nauczania i wychowania,
- ewidencji obiektów nauczania i wychowania,
- wykazu szkół uczniów, słuchaczy i studentów kształcących się do wykonywania prac, przy których istnieje obowiązek wykonywania badań zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 4 ustawy 1 o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych,
- możliwości pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach,
- standardów dostępności do urządzeń sanitarnych w szkołach,
- wyposażenia placówek nauczania i wychowania w meble szkolne i sprzęt sportowy posiadający certyfikaty, podczas kontroli oceniono posiadanie certyfikatów na sprzęt sportowy i meble zakupione po 1997 roku.
- informacji o przebiegu trwania i zakończenia wypoczynku zimowego i letniego.

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek.

Na terenie miasta Łomża w 2024 r. zlikwidowano Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Słoneczko", ul. Spółdzielcza 74, 18-400 Łomża oraz dwa żłobki: Niepubliczny Żłobek „Wesołe Słoneczko", ul. Spółdzielcza 74, 18-400 Łomża i Niepubliczny Żłobek „Misie Tulisie" w Łomży, ul. Kazańska 1B, 18-400 Łomża.

W 2024 r. powstały 3 nowe placówki edukacyjne, które zostały włączone do rejestru obiektów nadzorowanych przez PSSE w Łomży: Żłobek Miejski nr 4 w Łomży, ul. gen. Wł. Sikorskiego 216, 18-400 Łomża, Bajkowy Żłobek w Łomży, ul. Pana Tadeusza 17, 18-400 Łomża oraz Przedszkole Językowo-Artystyczne „Akademia Przedszkolaka" w Łomży, ul. Gen. Wł. Sikorskiego 127, 18-400 Łomża.

Dodatkowo, dwie placówki zostały przeniesione:
- Przedszkole Publiczne nr 5 w Łomży zostało przeniesione do nowo wybudowanego obiektu przy ul. gen. Wł. Sikorskiego 216, 18-400 Łomża,
- Niepubliczne Przedszkole „Eksperymentarium Malucha" w Łomży (obecnie Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Dobry Start" w Łomży), zostało przeniesione do istniejącego budynku przy ul. Kazańskiej 1B, 18-400 Łomża.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

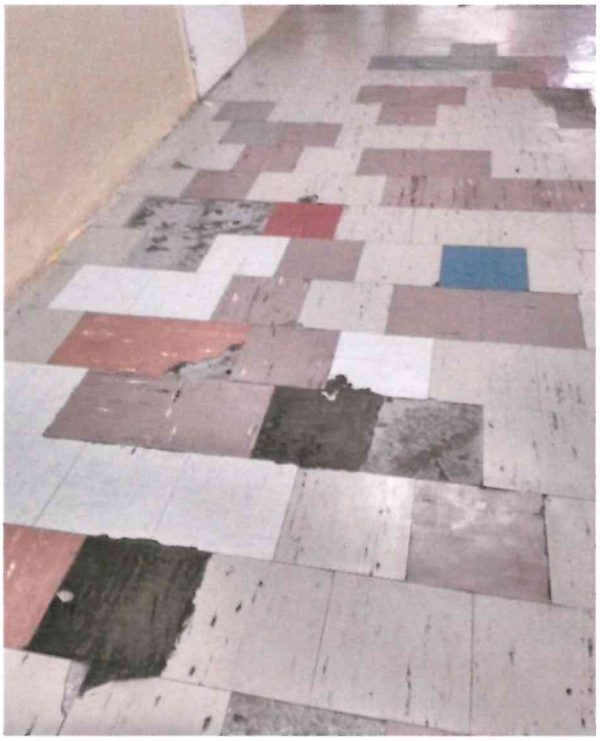
Stan sanitarno-higieniczny i techniczny większości skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. We wszystkich placówkach dzieci miały zapewnione właściwe warunki sanitarno-higieniczne. Jedynie **w jednej szkole podstawowej stwierdzono naruszenia sanitarno - higieniczne**, w związku z czym wydano decyzję administracyjną. Stwierdzone naruszenia dotyczyły niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego posadzek w salach lekcyjnych.

W 2024 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podjęły **2 interwencje** w nadzorowanych placówkach. Interwencje dotyczyły złego stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego pokoi mieszkalnych w bursie szkolnej oraz występowania wszawicy w jednej ze szkół podstawowych. Interwencje okazały się zasadne. W bursie szkolnej stwierdzono zabrudzone ściany, z odpryskami farby, w pokojach mieszkalnych oraz niewłaściwy stanu higieniczno-sanitarny toalet, w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. W szkole podstawowej, w której występował problem wszawicy przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne oraz pozostawiono materiały oświatowo-zdrowotne dla rodziców. Działania edukacyjne przyniosły pozytywny skutek – nie stwierdzono kolejnych przypadków wszawicy w szkole.

W trzech placówkach wyegzekwowano wykonanie zaleceń z decyzji administracyjnych z ubiegłych lat, tj.:

- w **Przedszkolu Publicznym nr 1 w Łomży, ul. Wyzwolenia 1,** wyremontowano cztery sale zajęć i cztery łazienki objęte postępowaniem. Sale zostały wyposażone w nowe grzejniki, podłogi, instalacje elektryczne i kanalizacyjne, ścianki działowe, wyrównano i odmalowano ściany. W salach wymieniona została stolarka drzwiowa oraz podłogi. Zapewniono też nowe oświetlenie LED. Wykonano również zalecenia dot. niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego toalet. Pomieszczenia sanitarne zostały poddane gruntownemu remontowi – położono nowe płytki, wymieniono kabiny, wyrównano i odświeżono ściany. Zlikwidowano zacieki na suficie i ścianach oraz oznaki łuszczącej się farby na rurach instalacji wodnej i ciepłowniczej.

- **w Szkole Podstawowej nr 1 w Łomży, ul. Reymonta 9,** zapewniono nowe posadzki przy klaso-pracowni K2 na I piętrze, przy klaso-pracowni K4 na I piętrze oraz na korytarzu na parterze i na I piętrze w segmencie B budynku. Wykonano również zalecenia dot. niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego ścian i sufitów na korytarzu oraz boksach w szatni. Ponadto przeprowadzono odświeżenie ścian i sufitów na korytarzach oraz wymienione zostało oświetlenie. Dodatkowo zostały odświeżone 2 klatki schodowe.

Fot.1 Posadzka na korytarzu przed remontem w SP nr 1 (archiwum PSSE w Łomży) i po wykonaniu zaleceń (fot. http://www.lomza.pl).

- w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży, ul St. Konwy 11 zlikwidowano pęknięcia w posadzce na korytarzach na II piętrze w części A budynku zespołu. Posadzki znajdują się w dobrym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym. Wykonano również zalecenia dot. niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego toalety dziewcząt i chłopców na I piętrze w części budynku A. Usunięto zacieki i osad z muszli ustępowych, naprawiono spłuczki. Poprawiono również stan stolarki drzwiowej, uzupełniono kratki wentylacyjne w drzwiach toalet oraz plastikowe listwy przypodłogowe.

Pozostaje do wykonania decyzja administracyjna z lat poprzednich w Szkole Podstawowej nr 7 w Łomży, ul. A. Mickiewicza 7, dot. zapewnienia we właściwym stanie sanitarno-higienicznym podłóg na korytarzach na parterze, na I piętrze, na II piętrze oraz w salach lekcyjnych.

Przeprowadzone zostały również remonty i rozbudowy w placówkach nie objętych postępowaniem administracyjnym. Z nadesłanych informacji od dyrektorów szkół wynika, iż w większości placówek przed rozpoczęciem roku szkolnego przeprowadzono prace remontowo - konserwacyjne pomieszczeń dydaktycznych, sanitariatów, sal gimnastycznych, ciągów komunikacyjnych, co poprawiło ich stan sanitarno-higieniczny a także zapewniło lepsze warunki nauki i pracy.

W mieście realizowane są nowe zadania w obszarze edukacji w placówkach. W 2024 r. zakończono realizację zadania pn. „Budowa Przedszkola Publicznego nr 5 w Łomży". W nowym budynku znajduje się 7 oddziałów przedszkolnych dla 175 dzieci oraz 2 oddziały żłobkowe dla 40 dzieci. W Zespole Szkół Specjalnych nr 8 w Łomży rozpoczęła się modernizacja pionu kuchennego budynku przy ul. Marii Skłodowskiej 5. Zaplanowano zakup nowego wyposażenia kuchni, budowę dźwigu zewnętrznego, zmianę lokalizacji pochylni dla osób niepełnosprawnych.

We wrześniu 2024 r. przy Szkole Podstawowej nr 10 w Łomży został oddany do użytku świeżo wyremontowany plac zabaw dla dzieci klas 0-3. W grudniu 2024 r. oddano do użytku Halę Sportową z całym zapleczem sportowym przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Łomży. Szkoła zyskała siłownię oraz 3 sale ćwiczeń – 2 do gimnastyki korekcyjnej oraz taneczną. Placówka zyskała windę zewnętrzną dla osób z niepełnosprawnościami.

Fot.2 Plac zabaw przy Szkole Podstawowej Nr 10 w Łomży (www.mylomza.pl)

Fot.3 Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Łomży (www.mylomza.pl)

Fot.4 Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Łomży (www.mylomza.pl)

Fot.5. Miejski Żłobek nr 4 w Łomży, (Facebook PP Nr 5 w Łomży)

Higiena procesu nauczania i wychowania

W zakresie nadzoru nad higieną procesu nauczania i wychowania realizuje się szereg zadań dotyczących eliminowania zagrażających zdrowiu dzieci i młodzieży. Do najistotniejszych zasadniczych elementów zdrowotnych, na których koncentrowano uwagę w trakcie dokonywania bieżącego nadzoru należy zaliczyć:- dostosowanie stołów oraz krzeseł do wzrostu uczniów,

- zasady higieny przy sporządzaniu rozkładów zajęć lekcyjnych,
- zasady bhp w szkolnych pracowniach komputerowych i chemicznych,
- wymianę piasku w piaskownicach oraz stan techniczny urządzeń na placach zabaw.

W 2024 r. skontrolowano 5 placówek pod kątem dostosowania mebli do wzrostu uczniów. W zbadanych szkołach i przedszkolach meble edukacyjne posiadały certyfikaty i były dostosowane

do zasad ergonomii. Tygodniowy rozkład zajęć skontrolowano w 9 obiektach: 5 szkołach podstawowych i 3 liceach, 1 zespole szkół. Niewłaściwych rozkładów nie stwierdzono. Podobnie jak w roku 2023 w placówkach nie stwierdzono zagęszczenia w klasach wszystkich typów szkół.

Tabela 1. Ocena warunków higieny procesu nauczania w powiecie grodzkim w 2024 r.

Rok	Umeblowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość placówek	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2023	**310**	**10**	**0**	**0**	**39**	**15**	**0**	**0**
2024	**261**	**5**	**0**	**0**	**27**	**9**	**0**	**0**

Podczas bieżących kontroli sprawdzano również obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. We wszystkich skontrolowanych placówkach każdy uczeń miał dostęp do miejsca, w którym może przechowywać książki, zeszyty i przybory szkolne. W części placówek służą do tego specjalne szafki, w niektórych szkołach są to wyznaczone półki w klasie.

Mając na uwadze **profilaktykę wad postawy** u dzieci w wieku szkolnym podczas kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dot. ergonomii stanowisk pracy, dostosowania mebli do warunków antropometrycznych, właściwego doboru tornistra i odpowiedniej jego wagi oraz miejsca na pozostawienie w szkole podręczników i przyborów szkolnych. **Działania przeprowadzono w 23 placówkach** (1 żłobku, 1 punkcie przedszkolnym, 3 przedszkolach, 11 szkołach podstawowych, 3 zespołach szkół, 3 licea ogólnokształcące).

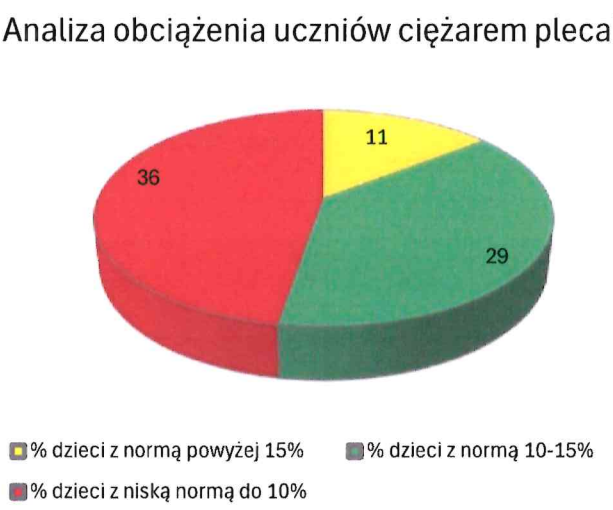

Fot.6 Akcja ważenia tornistrów szkolnych (archiwum PSSE w Łomży).

W 2024 r., wspólnie z Sekcją Promocji Zdrowia, przeprowadzono także akcję oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Ważenie tornistrów uczniów przeprowadzono w Szkole Podstawowej nr 4 w Łomży (4 oddziały). Zważono 76 uczniów oraz ich tornistry. Ponadto

przeprowadzono pogadankę dla uczniów nt. profilaktyki wad postawy i skutków noszenia przeciążonych plecaków. **Analiza badań wykazała, że większość plecaków uczniów mieści się w normie do 10% lub 10-15% masy ciała, 14% uczniów nosiło zbyt ciężkie tornistry, przekraczające normę 15% masy ciała.**

Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów

Podczas każdej kontroli w placówkach edukacyjnych oceniano dostępność i czystość urządzeń higieniczno-sanitarnych, wyposażenie w środki higieniczne (jednorazowe ręczniki papierowe, papier toaletowy, mydło w płynie). Wszystkie skontrolowane placówki posiadały odpowiednie wyposażenie w środki higieniczne oraz zapewniały dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach. Nie stwierdzono też ponadnormatywnej liczby uczniów na 1 urządzenie sanitarne. Wszystkie placówki posiadały podłączenie do wodociągu miejskiego oraz do sieci kanalizacyjnej centralnej miejskiej.

Opieka medyczna

Sprawdzano sposób sprawowania podstawowej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Wśród 18 skontrolowanych placówek (9 szkół podstawowych, 5 zespołów szkół i 4 licea), wszystkie zapewniały opiekę medyczną na miejscu (gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej). Stwierdzono, że stan sanitarny i techniczny skontrolowanych gabinetów nie budził zastrzeżeń. Dwie ze szkół podstawowych zapewniają także opiekę stomatologiczną w gabinecie stomatologicznym funkcjonującym na terenie placówki. W przedszkolach brak jest gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 18 skontrolowanych obiektach w 2024 r. przedstawiają się następująco:

- 6 szkół podstawowych posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem, zaś 1 szkoła ma szkolny zespół sportowy bez boiska, ponadto 1 szkoła podstawowa dysponuje jedynie salą gimnastyczną bez boiska.

- w zespołach szkół 3 placówki posiadają szkolny zespół sportowy z boiskiem, 1 zespół szkół posiada tylko salę gimnastyczną bez boiska, 1 zespół szkół - salę gimnastyczną i boisko.

- 1 liceum posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem, 2 licea - salę gimnastyczną, pomieszczenia rekreacyjno-zastępcze bez boiska oraz 1 liceum ogólnokształcące dysponuje tylko salą gimnastyczną bez boiska.

Nie było placówek, które nie posiadały infrastruktury do prowadzenia zajęć z w-f. Podobnie jak w latach ubiegłych, bardzo mały procent uczniów korzysta z natrysków po lekcjach wychowania fizycznego. W wielu szkołach natryski są wykorzystywane są jedynie po dodatkowych zajęciach sportowych.

Nadzór nad placówkami z pobytem całodobowym

W 2024 r. skontrolowano 1 dom studenta i 2 bursy szkolne. W domu studenta stwierdzono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oraz zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. W placówce przebywa 150 mieszkańców. Dom studenta zapewnia 153 miejsca noclegowe, salę konferencyjną, kuchnię, bufet, pokój cichej nauki oraz salę fitness. W jednej bursie szkolnej nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie jest prowadzone postępowanie administracyjne z poprzednich lat. W drugiej skontrolowanej bursie szkolnej stwierdzono niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny ścian w pokojach mieszkalnych oraz niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny toalet, w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne i wydano decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Ocena warunków higieniczno – sanitarnych wypoczynku dzieci i młodzieży.

W okresie ferii zimowych skontrolowano 6 turnusów wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania (bez noclegu). W wypoczynku uczestniczyło łącznie **161** dzieci i młodzieży, w wieku od 5 do 16 lat. **W czasie wakacji przeprowadzono 17 kontroli, skontrolowano 17 turnusów wypoczynku letniego: 13 w miejscu zamieszkania, 4 turnusów z noclegiem.** W wypoczynku letnim uczestniczyło łącznie **508** dzieci i młodzieży, w wieku od 6 do 16 lat. W skontrolowanym obiektach wypoczynku stan sanitarny uznano za właściwy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zagadnień objętych kontrolą, wobec czego nie podejmowano działań represyjnych.

W trakcie wypoczynku letniego i zimowego prowadzono działania profilaktyczne w zorganizowanych formach wypoczynku dzieci i młodzieży. Nawiązano współpracę z pionem Promocji Zdrowia, Higieny Pracy, Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia, Higieną Komunalną oraz Komendą Miejską Policji w Łomży, w celu podjęcia wspólnych działań na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanego wypoczynku.
Głównymi działaniami były: pogadanki, prezentacje multimedialne, dystrybucja materiałów oświatowo-zdrowotnych, instruktaż prawidłowego mycia rąk, obserwacja okazów kleszczy pod mikroskopem, ćwiczenia usuwania kleszczy ze skóry przy użyciu specjalistycznych narzędzi.
Pracownicy HDM i PZ wzięli też udział w akcji Komendy Miejskiej Policji w Łomży pt. „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą", której celem jest poprawa bezpieczeństwa osób przebywających na wodach i terenach przywodnych, poprzez działania informacyjno-edukacyjne skierowane do ogółu społeczeństwa. Akcja została zorganizowana na plaży miejskiej w Łomży.

Przed rozpoczęciem wakacji przeprowadzono **zajęcia edukacyjne w 2 placówkach oświatowych** – w III Liceum Ogólnokształcącym w Łomży i Szkole Podstawowej nr 7 w Łomży, dot. bezpiecznych wakacji. W III LO dodatkowo przygotowano stoisko edukacyjne dla uczniów w ramach konkursu między klasowego, którego celem była edukacja na temat bezpieczeństwa i zdrowia podczas wakacji. **W zajęciach wzięło udział łącznie 618 dzieci i młodzieży.**

Fot.7 III LO w Łomży (Archiwum PSSE w Łomży)

Fot.8 Szkoła Podstawowa Nr 7 w Łomży (Archiwum PSSE w Łomży)

Fot.9 Plaża Miejska w Łomży Akcja „Kręci mnie bezpieczeństwo" (Facebook KMP w Łomży)

Działania w zakresie akcji „Czyste i bezpieczne piaskownice".

W ramach nadzoru nad piaskownicami i palcami zabaw, PSSE w Łomży wytypowało 1 piaskownicę w przedszkolu publicznym w Łomży do badań piasku w kierunku jaj pasożytów jelitowych *Ascaris lumbricoides* i *Trichuris trichiura*. W wytypowanym przedszkolu przeprowadzono kontrolę stanu sanitarno-technicznego piaskownicy i jej zabezpieczenia oraz pobrano 5 próbek piasku z piaskownicy. Dyrektorowi placówki przedstawiono wymogi sanitarne dotyczące bezpiecznego korzystania z piaskownic oraz pozostawiono materiały edukacyjne (ulotki, plakaty). Wyniki badań wykazały, że w żadnej z pobranych prób piasku nie stwierdzono jaj pasożytów jelitowych.

Działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

Pracownicy HDM dodatkowo wspierali realizację działań edukacyjnych skierowanych do uczniów, rodziców oraz nauczycieli z zakresu promocji zdrowia.

Od 1 września 2024 r. rozpoczął się program darmowych szczepień przeciw HPV w szkołach, skierowany do dziewcząt i chłopców od 9 do 14 roku życia. W PSSE w Łomży koordynatorami ww. programu zostali pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży. Pracownicy oferowali wsparcie informacyjne i promocyjne programu szczepień przeciwko HPV w szkołach, m.in. poprzez organizowanie narad z dyrektorami szkół, pielęgniarkami oraz koordynatorami programu szczepień w placówkach. Ogółem przeprowadzono **10 narad**. Jednocześnie prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych dot. HPV oraz doradztwo w zakresie przygotowania miejsca do szczepień w szkole. **Do realizacji szczepień na ternie szkoły zgłosiło się 5 szkół podstawowych, z czego ostatecznie akcja została zrealizowana w jednej szkole. Zostało zaszczepionych 31 uczniów.**

W trakcie współpracy z Promocją Zdrowia pracownicy HDM **współorganizowali Olimpiadę Wiedzy o HIV/AIDS** – etap powiatowy. W wydarzeniu **uczestniczyło 35 uczniów** reprezentujących 7 szkół średnich z powiatu łomżyńskiego.

Pracownicy HDM i PZ uczestniczyli też w **Pikniku Integracyjnym z okazji Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnościami, dwóch rodzinnych piknikach osiedlowych oraz dwóch Senioradach.** Podczas wspomnianych wydarzeń pracownicy HDM i PZ przygotowali stoisko informacyjno-edukacyjne, na którym można było: dokonać analizy składu ciała, obejrzeć pod mikroskopem okazy kleszczy, przećwiczyć prawidłowe usuwanie kleszcza ze skóry, sprawdzić zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu oraz uzyskać materiały oświatowo-edukacyjne dotyczące m.in. profilaktyki chorób: onkologicznych, cywilizacyjnych, odkleszczowych, zakaźnych, ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, bezpiecznego grzybobrania, racjonalnego odżywiania i promocji zdrowia. Dla najmłodszych przygotowano krzyżówki, zgadywanki i kolorowanki, instruktaż prawidłowego mycia zębów, preparaty mikroskopowe.

W ramach współpracy z PCK pracownicy HDM wzięli w **Olimpiadzie Zdrowego Stylu Życia PCK,** pełniąc funkcję jury. W etapie rejonowym wzięło udział 8 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Pracownicy HDM w Łomży przekazywali także informacje **do mediów**. W ramach prowadzonego nadzoru nad placami zabaw i piaskownicami przygotowano artykuł do lokalnego portalu internetowego dot. **bezpiecznej zabawy w piaskownicy** oraz kontroli stanu piaskownic.

W sezonie wakacyjnym udzielono wywiadów do radia dot. **bezpiecznego wypoczynku letniego**, działań PSSE w Łomży podczas wakacji oraz akcji na Plaży Miejskiej w Łomży pt. „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą". Udzielono także wywiadu do portalu Onet Kobieta dot. **rozpoznawania grzybów** i ich oceny przez klasyfikatorów grzybów w PSSE w Łomży.

Kolejny obszar działań informacyjno - edukacyjnych HDM to **profilaktyka wszawicy.** W ramach profilaktyki wszawicy pracownicy HDM przeprowadzili działania edukacyjno-informacyjne w 7 placówkach oświatowych. W placówkach pozostawiono materiały edukacyjne dot. wszawicy oraz omówiono procedurę postępowania w przypadku stwierdzenia problemu wszawicy oraz jej zapobiegania.

Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży, jako osoby odpowiedzialne za dbanie o bezpieczeństwo zdrowotne uczniów, zobligowani są do propagowania **zdrowego stylu życia** wśród dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych w tym zakresie. Celem tych spotkań jest nie tylko edukacja, ale także kształtowanie pozytywach postaw u uczniów, które będą miały wpływ na ich zdrowie w przyszłości.

W ramach promowania zdrowego stylu życia pracownicy HDM i PZ przeprowadzili **łącznie 25 spotkań dla 1110 uczestników** (w 6 przedszkolach, 12 szkołach podstawowych, 4 zespołach, 3 ośrodkach wsparcia ekonomii społecznej).

Ponadto, w ramach **Europejskiego Tygodnia Szczepień**, pracownicy HDM i PZ przeprowadzili spotkanie dla uczniów kl. I i II szkoły podstawowej w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łomży dot. znaczenia szczepień w zwalczaniu chorób zakaźnych. Podczas pogadanki poruszono kwestie dotyczące odporności zbiorowej, szczepień profilaktycznych oraz profilaktyki chorób zakaźnych. W spotkaniu uczestniczyło 50 osób.

Fot.10 Olimpiadzie Zdrowego Stylu Życia PCK (Archiwum PSSE Łomża)

Fot.11 Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS – etap powiatowy (Facebook PSSE Łomża)

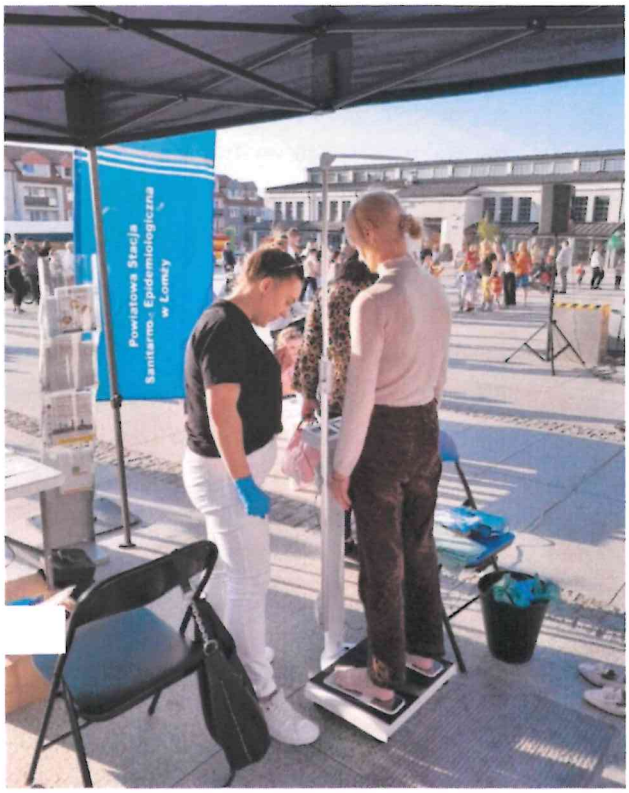

Fot.12 Piknik Integracyjny w Łomży (Facebook PSSE Łomża

Fot.13 Piknik Osiedlowy ul. Spokojna w Łomży (Facebook PSSE Łomża)

Fot.14 Piknik Osiedlowy Mała Kraska (Facebook PSSE Łomża)

Fot.15 Piknik Integracyjny w Łomży (Facebook PSSE Łomża)

Podsumowanie

1. W placówkach oświatowo-wychowawczych w mieście Łomża prowadzone są na bieżąco prace remontowo-konserwacyjne zmierzające do poprawy stanu sanitarno-higienicznego. Organy prowadzące placówki edukacyjne starają się sukcesywnie i w miarę możliwości inwestować w szkoły i przedszkola, w celu zwiększenia bezpieczeństwa oraz komfortu pracy i nauki w tych placówkach.
2. Prowadzone jest postępowanie administracyjne wobec trzech placówek. Do zrealizowania pozostaje 1 decyzja z lat poprzednich.
3. W 2024 r. na terenie miasta Łomża powstały 3 nowe placówki – 1 przedszkole niepubliczne oraz dwa żłobki: 1 publiczny i 1 niepubliczny.
4. W 2024 r. zostały zlikwidowane 3 placówki: 1 przedszkole niepubliczne oraz 2 niepubliczne żłobki.
5. Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów.
6. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadają podstawową infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Podobnie, jak w roku ubiegłym w wielu spośród skontrolowanych szkół stwierdzono niewykorzystanie natrysków po zajęciach wychowania fizycznego.
7. Szkoły zapewniają odpowiednie warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania. Meble są dostosowane do wzrostu uczniów. Przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć uwzględniane są zasady higieny pracy umysłowej ucznia. W kontrolowanych placówkach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.
8. Analiza pomiaru ciężaru plecaków uczniów wykazała, że większość tornistrów (86%) mieści się w normie do 10% lub 10-15% masy ciała dziecka, jedynie 14% uczniów nosiło zbyt ciężkie tornistry, przekraczające normę 15% masy ciała.
9. Opieka zdrowotna w szkołach realizowana jest przez pielęgniarki, większość szkół posiada własny gabinet. W dwóch placówkach funkcjonują gabinety stomatologiczne.
10. Przeprowadzone działania potwierdziły, że dyrektorzy placówek przykładają szczególną uwagę na systematyczną wymianę piasku w piaskownicach, przy jednoczesnym stosowaniu fizycznych barier chroniących przed dostępem zwierząt oraz innymi zagrożeniami mogącymi pogorszyć stan sanitarny piasku. Ponadto w czasie oględzin i poboru próbek stan techniczny piaskownic oceniono jako dobry.
11. Pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży, działają w ścisłej współpracy z wieloma instytucjami, biorą udział w licznych akcjach edukacyjnych co oprócz monitorowania warunków sanitarno-higienicznych w placówkach oświatowych, pozwala na skuteczne wdrażanie programów profilaktycznych. Wspólne działania przyczyniają się do poprawy zdrowia i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz podnoszenia standardów sanitarnych w placówkach edukacyjnych, opiekuńczych oraz podczas wypoczynku letniego i zimowego.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w mieście Łomża

I. Wprowadzenie

Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (PSSE) w Łomży realizuje działania z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia, opierając się na Ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zaleceniach Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej i potrzebach społeczności lokalnej. Dział Promocji Zdrowia inicjuje, organizuje i koordynuje działania edukacyjne, kształtując prozdrowotne postawy mieszkańców.

Priorytety i działania

Zdrowie i jego promocja są ze sobą ściśle powiązane – skuteczność działań wpływa na kondycję zdrowotną społeczeństwa. Choć opieka medyczna jest istotna, promocja zdrowia stanowi przede wszystkim zadanie społeczne i polityczne, wymagające zaangażowania różnych podmiotów.

W 2024 roku PSSE w Łomży koncentrowała się na minimalizowaniu zagrożeń zdrowotnych, propagowaniu zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz profilaktyce uzależnień. Istotnym elementem działań pozostało także zapobieganie chorobom zakaźnym i promocja szczepień ochronnych.

Działania edukacyjne i profilaktyczne realizowane były zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego, przy kluczowej roli placówek oświatowych. Szkoły stanowią bowiem istotne środowisko kształtowania nawyków zdrowotnych młodzieży, umożliwiając skuteczną edukację prozdrowotną i profilaktykę zagrożeń.

Programy edukacyjne

Jednym z priorytetów Inspekcji Sanitarnej w Łomży była realizacja programów edukacyjnych z zakresu zdrowia publicznego, skierowanych głównie do uczniów. Wśród nich znajdowały się:

- „ARS, czyli jak dbać o miłość?" – profilaktyka uzależnień,
- „Bieg po zdrowie" – antytytoniowa edukacja zdrowotna dla klas IV,
- „Trzymaj Formę!" – program prozdrowotny,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS,
- „Znamię! Znam je?" – profilaktyka nowotworów skóry,
- „Podstępne WZW" – edukacja o wirusowym zapaleniu wątroby,
- „Wybierz życie – Pierwszy krok!" – profilaktyka raka szyjki macicy.

Lokalne inicjatywy i współpraca

W ramach działań lokalnych realizowane były programy antytytoniowe wchodzące w skład Podlaskiego Programu Zwalczania Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych i Wyrobów Powiązanych.

Przy współpracy z Wydziałem Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Łomży realizowany był program edukacyjny przeciw uzależnieniom „Mam wybór... Wybieram rozsądek." Dodatkowo od kilku lat prowadzone były działania z zakresu Edukacji Zdrowotnej dla Seniorów, uwzględniające specyficzne potrzeby tej grupy społecznej.

Podsumowanie

Programy proponowane do realizacji przez PSSE Łomża cieszyły się stałym zainteresowaniem społeczności szkolnej. Miały charakter profilaktyczny, koncentrując się na przeciwdziałaniu uzależnieniom, propagowaniu zdrowego stylu życia oraz zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym. Pracownicy Promocji Zdrowia na bieżąco monitorowali ich realizację w szkołach, organizowali również spotkania edukacyjne, pogadanki i lekcje aktywne.

Poza działaniami programowymi zachęcaliśmy społeczność lokalną do podejmowania innych działań edukacyjnych i kampanii prozdrowotnych, zwłaszcza w zakresie promocji szczepień ochronnych, zdrowego stylu życia i prawidłowych nawyków żywieniowych. Realizowane działania przyczyniały się do poprawy jakości życia mieszkańców Łomży i okolic.

II. Profilaktyka i zwalczanie uzależnień w mieście Łomża w roku 2024.

Zagrożenia związane z uzależnieniami w rozwiniętych społeczeństwach są szczególnie widoczne wśród młodych ludzi, którzy, z uwagi na brak pełnej dojrzałości i samoświadomości, częściej podejmują ryzykowne decyzje. Nastolatkowie, poszukując własnej tożsamości, eksperymentują ze stylami życia, dążąc do akceptacji rówieśniczej. W obliczu napięć i presji mogą sięgać po używki jako sposób na odreagowanie.

Promocja zdrowia oraz profilaktyka uzależnień mają na celu uświadamianie młodym ludziom konsekwencji sięgania po substancje psychoaktywne, takie jak alkohol, nikotyna, narkotyki czy nowe środki odurzające. Profilaktyka nie tylko ogranicza ryzyko nadużywania tych substancji, ale także zapobiega poważnym konsekwencjom zdrowotnym i społecznym, takim jak choroby, wypadki, zatrucia, uzależnienia, konflikty z prawem, trudności w nauce, agresja czy problemy w relacjach międzyludzkich. Działania profilaktyczne koncentrują się na eliminowaniu zagrożeń i wspieraniu młodzieży w dokonywaniu świadomych, zdrowych wyborów. Nie dotyczą jedynie leczenia uzależnień, lecz zapobiegania im poprzez edukację i wzmacnianie czynników ochronnych.

Programy edukacyjne

Jednym z priorytetów Inspekcji Sanitarnej w Łomży w 2024 r. była realizacja programów edukacyjnych z zakresu zdrowia publicznego, skierowanych głównie do uczniów. Wśród nich znajdowały się:

- „ARS, czyli jak dbać o miłość?" – profilaktyka uzależnień,
- „Bieg po zdrowie" – antytytoniowa edukacja zdrowotna dla klas IV.

Lokalne inicjatywy i współpraca

W ramach działań lokalnych realizowany były programy antytytoniowy wchodzący w skład Podlaskiego Programu Zwalczania Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych i Wyrobów Powiązanych - „Czyste powietrze wokół nas".

PSSE w Łomży organizowała również wydarzenia prozdrowotne, takie jak Światowy Dzień Rzucania Palenia oraz Światowy Dzień bez Papierosa. Działania profilaktyczne realizowane były w placówkach oświatowych wśród dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży ponadpodstawowej.

1. *Program „Ars, czyli jak dbać o miłość?"*

„ARS, czyli jak dbać o miłość" to ogólnopolski program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych w wieku 16-19 lat, a także do ich rodziców i nauczycieli. Jego celem jest ograniczenie negatywnych skutków zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłość.

Program koncentruje się na:

- rozwijaniu umiejętności rozpoznawania zagrożeń i asertywnego odmawiania używek,
- zwiększaniu świadomości na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, zwłaszcza ich wpływu na życie rodzinne i zdrowie prokreacyjne,
- obalaniu mitów, np. o rzekomo korzystnym działaniu alkoholu w ciąży.

Jego wyjątkowość polega na odwołaniu się do wartości miłości jako fundamentu odpowiedzialnych decyzji, zamiast koncentrowania się wyłącznie na zdrowiu czy wolności. Zdrowie i wolność są tu przedstawiane jako kluczowe elementy wspierające odpowiedzialne relacje i przyszłe rodzicielstwo. Realizacja programu w roku szkolnym 2023/2024 była stale monitorowana przez koordynatorów szkolnych oraz powiatowych, a po zakończonej edycji przeprowadzona została ewaluacja. W roku szkolnym 2023/2024 do programu przystąpiło pięć szkół z Łomży, obejmując 259 uczniów. Program cieszył się niezmiennym zainteresowaniem i był istotnym elementem profilaktyki uzależnień w placówkach edukacyjnych.

2. *Podlaski Program Zwalczania Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych i Wyrobów Powiązanych*

Według Światowej Organizacji Zdrowia palenie tytoniu powoduje ponad siedem milionów zgonów rocznie. Co osiem sekund umiera jedna osoba, a każdej minuty wypalanych jest ponad 10 milionów papierosów. Na świecie pali blisko miliard mężczyzn i 250 milionów kobiet, a 900 tysięcy osób umiera wskutek biernego palenia.

W Polsce codziennie około 500 nieletnich zaczyna palić, a rocznie pierwsze doświadczenia z tytoniem zdobywa 180 tysięcy dzieci. Co czwarty nastolatek deklaruje uzależnienie od palenia, a e-papierosy są równie popularne. Większość dorosłych palaczy zaczęła palić w wieku nastoletnim, dlatego kluczowe jest wzmacnianie działań profilaktycznych wśród młodzieży.

Profilaktyka powinna koncentrować się na edukacji dotyczącej szkodliwości palenia oraz kształtowaniu postaw sprzyjających niepodejmowaniu tego nałogu. Ważne jest również podnoszenie świadomości o zagrożeniach biernego palenia i promowanie życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

Podlaski Program Zwalczania Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych realizuje te cele poprzez:

- prowadzenie programów antytytoniowych, takich jak „Bieg po zdrowie" i „Czyste powietrze wokół nas"
- edukację kadry pedagogicznej, medycznej i uczniów,
- organizowanie konkursów i imprez promujących życie wolne od tytoniu,
- udział w ogólnopolskich kampaniach, m.in. Światowy Dzień bez Tytoniu oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia,
- tworzenie koalicji antynikotynowych i integrację działań różnych podmiotów,
- monitoring działań programowych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu grodzkiego realizowała swoje działania zgodnie z Krajowym Programem Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. W ramach tych działań prowadzono:

- comiesięczne kontrole przestrzegania ustawy antytytoniowej w miejscach publicznych,
- koordynację programów antynikotynowych w szkołach,
- organizację kampanii edukacyjnych.

Egzekwowanie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami palenia objęło 723 obiekty użyteczności publicznej, co pozwoliło na skuteczną kontrolę i promocję zdrowego stylu życia.

3. ***Bieg po zdrowie***

„Bieg po zdrowie" to program edukacji antynikotynowej opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z ekspertami z dziedziny psychologii. Jest skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych (9-10 lat), a także ich nauczycieli i rodziców.

Celem programu jest zwiększenie świadomości dzieci na temat szkodliwości palenia tytoniu oraz zapobieganie lub opóźnianie inicjacji tytoniowej.

W roku szkolnym 2023/2024 odbyła się VII edycja programu, w której uczestniczyło 280 uczniów z czterech szkół w Łomży.

4. *Czyste powietrze wokół nas"*

„Czyste Powietrze wokół nas" to program edukacji antynikotynowej realizowany w ramach Podlaskiego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i prowadzony przez nauczycieli oraz wychowawców przy wsparciu środowiska przedszkolnego i szkolnego.

Cele programu:

- Rozpoznawanie źródeł dymu i identyfikacja dymu papierosowego.
- Uświadamianie szkodliwości palenia i jego skutków zdrowotnych.
- Wzmacnianie wrażliwości dzieci na zagrożenia związane z biernym paleniem.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych i dbałości o czyste powietrze.

W roku szkolnym 2023/2024 program realizowano w 6 przedszkolach i 2 oddziałach szkół podstawowych, obejmując 1053 dzieci w wieku 4-6 lat. W działania programowe zaangażowało się również 523 rodziców.

Przedszkolaki uczestniczyły w aktywizujących zajęciach, takich jak spacery, czytanie wierszy, śpiewanie piosenek antytytoniowych i tworzenie prac plastycznych, co pozwalało im w przystępny sposób utrwalać zdobytą wiedzę. Placówki dokumentowały realizację programu poprzez fotorelacje publikowane na stronach internetowych i w mediach społecznościowych, zwiększając tym samym jego rozpoznawalność i wpływ na społeczność lokalną.

5. *Światowy Dzień bez Papierosa*

Światowy Dzień bez Papierosa to globalna inicjatywa mająca na celu zwrócenie uwagi na powszechność nałogu palenia oraz jego negatywne skutki zdrowotne. Dzień ten promuje także 24-godzinną abstynencję od tytoniu. W 2024 roku hasłem kampanii było „Młodzi wkraczają i mówią #TobaccoExposed".

W ramach obchodów pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży, we współpracy z Komendą Miejską Policji, przeprowadzili 2 prelekcje skierowane do młodzieży. Główne działania koncentrowały się na ochronie młodych ludzi przed wpływem marketingu przemysłu tytoniowego oraz zagrożeniami związanymi z cyfrową reklamą wyrobów nikotynowych. Uczestnicy zostali zachęceni do aktywnego sprzeciwu wobec takich praktyk.

Funkcjonariusze policji omówili prawne konsekwencje palenia przez nieletnich oraz przypomnieli o kontrolach przestrzegania zakazu palenia w obrębie szkół. W prelekcjach wzięło udział 266 uczniów, a fotorelacja ze spotkań została opublikowana w mediach społecznościowych PSSE.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna promowała także Światowy Dzień bez Papierosa podczas Pikniku Osiedlowego, który zgromadził 350 uczestników. Łomżyńskie szkoły aktywnie włączyły się w kampanię, organizując stoiska profilaktyczne, akcje edukacyjne i badania przesiewowe. Łącznie w obchodach Światowego Dnia bez Tytoniu uczestniczyło 2546 uczniów z łomżyńskich szkół.

6. *Światowy Dzień Rzucania Palenia*

Z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili spotkania edukacyjne dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych oraz Zespołu Szkół Technicznych w Łomży. W wydarzeniu uczestniczyło 196 uczniów.

Podczas prelekcji omówiono genezę ustanowienia Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz przedstawiono kluczowe informacje na temat szkodliwości palenia. Szczególną uwagę zwrócono na rolę asertywności w profilaktyce uzależnień, podkreślając, jak ważne jest umiejętne odmawianie i dokonywanie świadomych wyborów.

W trakcie spotkania akcentowano także budowanie poczucia własnej wartości oraz prowadzenie zdrowego stylu życia z poszanowaniem zdrowia własnego i innych. Dodatkową atrakcją było badanie zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu, przeprowadzone dla chętnych uczniów i nauczycieli. Uczestnicy mieli także okazję doświadczyć wpływu alkoholu na percepcję dzięki symulacyjnej zabawie z alkogoglami.

Spotkanie spotkało się z pozytywnym odbiorem wśród uczniów, którzy aktywnie uczestniczyli w dyskusji i zadawali pytania.

III. Oświata zdrowotna wykonywana przez Państwową Inspekcję Sanitarną w mieście Łomża

Oświata zdrowotna realizuje szeroki zakres działań mających na celu ochronę i wzmacnianie zdrowia różnych grup społecznych – dzieci, młodzieży, rodziców, opiekunów oraz całego społeczeństwa. Szczególne znaczenie mają inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym, odpowiadające na realne potrzeby mieszkańców, integrujące społeczność oraz ułatwiające dostęp do badań profilaktycznych i edukacji zdrowotnej.

Główne obszary działań:

Programy profilaktyczne:

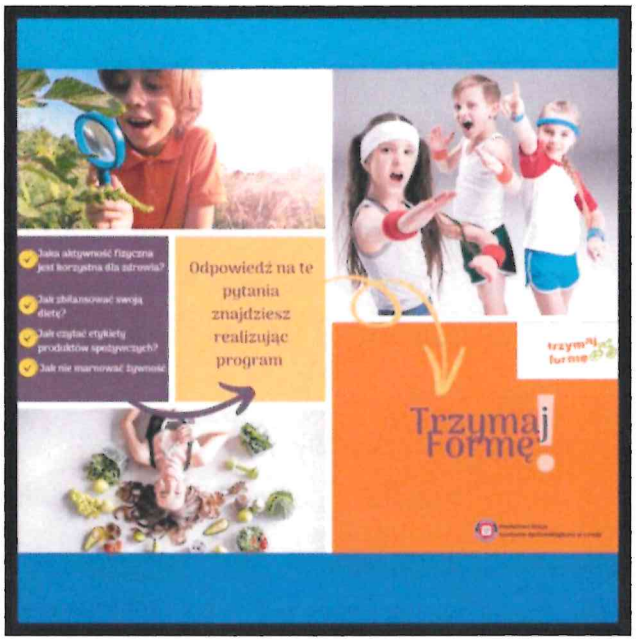
- „Trzymaj Formę!" – promowanie zdrowego stylu życia i zbilansowanej diety,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS,
- „Znamię! Znam je?" – profilaktyka czerniaka skóry,
- „Podstępne WZW" – edukacja na temat wirusowego zapalenia wątroby,
- „Wybierz życie – Pierwszy krok" – profilaktyka raka szyjki macicy.

Akcje i kampanie zdrowotne:

- Światowy Dzień Zdrowia,
- Zimowa i Letnia Szkoła Bezpieczeństwa,
- Kampania edukacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność",
- Promocja higieny jamy ustnej i profilaktyka próchnicy,
- Edukacja zdrowotna dla seniorów,
- Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach,
- Europejski Tydzień Szczepień.

Działania te mają na celu podnoszenie świadomości zdrowotnej społeczeństwa, promowanie zdrowych nawyków oraz zmniejszanie ryzyka chorób cywilizacyjnych i zakaźnych.

1. *„Trzymaj Formę!"*

„Trzymaj Formę!" to program edukacyjny, który powstał w 2006 roku z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Polskiej Federacji Producentów Żywności Związku Pracodawców. Jego głównym celem jest kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży i ich rodzin poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opartą na indywidualnej odpowiedzialności i świadomym wyborze.

Cele programu:

- zwiększenie świadomości wpływu zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej na zdrowie,
- kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych i stylu życia,
- nauka świadomego wyboru żywności poprzez analizę informacji na etykietach produktów spożywczych.

Adresaci programu:

Program skierowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów.

Realizacja programu:

Zgłoszenia odbywają się poprzez ogólnopolską platformę internetową, a uczestniczące szkoły otrzymują materiały edukacyjne od PSSE w Łomży. Koordynatorzy organizują:

- zajęcia z przygotowywania zdrowych posiłków,
- zabawy sportowe i aktywności ruchowe,
- naukę czytania etykiet produktów spożywczych,
- prelekcje o wpływie zdrowego żywienia na organizm.

W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji programu przystąpiły 4 szkoły podstawowe z Łomży, obejmując 253 uczniów. Program cieszył się dużym zainteresowaniem, przyczyniając się do promowania zdrowych nawyków wśród młodzieży.

2. *Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczania AIDS*

Polityka państwa w zakresie zapobiegania HIV i zwalczania AIDS została określona w Harmonogramie Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2022-2026.

Cele programu:

- zwiększanie poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS oraz kształtowanie odpowiedzialnych postaw zdrowotnych,
- rozwój i wzmocnienie bazy szkoleniowo-edukacyjnej,
- dostosowanie informacji o HIV/AIDS do potrzeb różnych grup społecznych,
- poprawę opieki nad kobietami w wieku prokreacyjnym i ciężarnymi,
- zwiększenie dostępu do anonimowych i bezpłatnych testów w kierunku HIV,
- integrację działań zapobiegających HIV i innym chorobom przenoszonym drogą płciową.

Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS

W ramach działań edukacyjnych prowadzonych przez PSSE w Łomży 15 listopada 2024 r. w Szkołach Katolickich w Łomży odbył się etap powiatowy Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS. W konkursie uczestniczyło 35 uczniów z 7 szkół średnich powiatu łomżyńskiego. Celem wydarzenia było zwiększenie świadomości młodzieży na temat profilaktyki HIV/AIDS, promowanie zdrowego stylu życia oraz podkreślenie zagrożeń związanych z zakażeniem wirusem HIV.

Uczestnicy mieli za zadanie rozwiązać test wiedzy obejmujący zagadnienia dotyczące profilaktyki, diagnostyki oraz skutków zakażenia HIV. Na wykonanie zadania przewidziano 1 godzinę. Olimpiada przebiegła w atmosferze zdrowej rywalizacji, a uczniowie wykazali się wysokim poziomem wiedzy.

Działania profilaktyczne w szkołach

Do działań edukacyjnych na temat HIV/AIDS zaproszono wszystkie szkoły ponadpodstawowe. Na początku roku szkolnego 2023/2024 placówki otrzymały listy intencyjne dotyczące udziału w programie. Szkoły realizowały działania poprzez: lekcje biologii i godziny wychowawcze oraz organizację wydarzeń, takich jak: Światowy Dzień Walki z AIDS, Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS, Tydzień Testowania w Kierunku HIV.

W działaniach profilaktycznych wzięło udział 1924 uczniów z 9 szkół średnich, co świadczy o dużym zaangażowaniu młodzieży w tematykę zdrowia publicznego.

3. ***Program edukacyjny „Znamię! Znam je?***

„Znamię! Znam je?" to program edukacyjny skierowany do uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Jego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry.

Pomimo licznych akcji profilaktycznych czerniak nadal stanowi poważny problem zdrowotny. W Polsce każdego roku diagnozuje się około 3 000 nowych przypadków, a śmiertelność związana z tym nowotworem jest wysoka. Dlatego edukacja w zakresie wczesnego wykrywania zmian skórnych oraz promowanie profilaktyki są niezwykle istotne.

Realizacja programu w Łomży

W roku szkolnym 2023/2024 do programu przystąpiło 8 szkół z Łomży, obejmując swoim zasięgiem 852 uczniów.

W ramach działań edukacyjnych pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili trzy pogadanki na temat profilaktyki czerniaka w łomżyńskich szkołach, w których uczestniczyło 240 uczniów.

Program podkreśla znaczenie wczesnego rozpoznawania zmian skórnych, unikania nadmiernej ekspozycji na słońce oraz stosowania środków ochrony przeciwsłonecznej. Działania profilaktyczne mają na celu zmniejszenie ryzyka zachorowań oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie ochrony zdrowia skóry.

4. ***Program edukacyjny „Podstępne WZW"***

Program edukacyjny „Podstępne WZW" to program edukacyjny skierowany do uczniów klas VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Jego głównym celem jest podniesienie świadomości na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A (HAV), B (HBV) i C (HCV) oraz promowanie działań profilaktycznych zapobiegających zakażeniom.

Edukacja w zakresie chorób zakaźnych, w tym WZW, odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu zdrowych nawyków i odpowiedzialnych postaw wśród młodzieży. Wiedza na temat drogi przenoszenia wirusów, metod zapobiegania oraz znaczenia szczepień ochronnych może skutecznie ograniczyć ryzyko zakażeń.

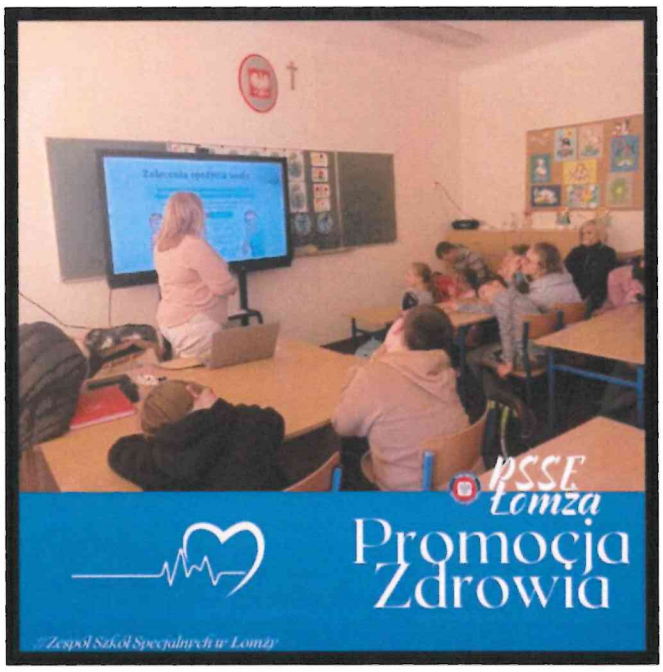
W roku szkolnym 2023/2024 do programu przystąpiło 6 szkół, obejmując swoim zasięgiem 705 uczniów.

Program koncentruje się na:

- przekazywaniu wiedzy o wirusach HAV, HBV i HCV,
- edukacji w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych,
- podkreślaniu znaczenia szczepień ochronnych i bezpiecznych zachowań zdrowotnych.

Dzięki udziałowi w programie uczniowie zdobywają cenne informacje na temat zapobiegania WZW oraz świadomego dbania o swoje zdrowie i bezpieczeństwo.

5. ***Światowy Dzień Zdrowia***

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest corocznie 7 kwietnia, upamiętniając rocznicę powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Każdego roku wydarzenie koncentruje się na kluczowych wyzwaniach zdrowia publicznego, zwracając uwagę na najistotniejsze kwestie wpływające na życie ludzi na całym świecie.

Hasło 2024: „Moje Zdrowie – Moje Prawo"

W 2024 roku tematem przewodnim obchodów było prawo każdego człowieka do zdrowia, co wpisuje się w wieloletnią misję WHO. Organizacja nieustannie działa na rzecz poprawy warunków społecznych, aby ludzie rodzili się, dorastali, pracowali, żyli i starzeli się w zdrowiu. Istotnym elementem globalnych działań WHO jest także promowanie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz integracja płci i osób z niepełnosprawnościami.

Obchody Światowego Dnia Zdrowia w Łomży

W tegoroczne obchody włączyło się 14 placówek edukacyjnych oraz 4 placówki podstawowej opieki zdrowotnej. W ramach wydarzenia przeprowadzono 8 spotkań edukacyjnych, w których uczestniczyło 719 osób.

Podczas obchodów szczególną uwagę poświęcono roli wody w utrzymaniu zdrowia i życia. Woda jest podstawowym elementem funkcjonowania organizmu, odpowiadając za:

- regulację temperatury ciała,
- transport składników odżywczych i tlenu do komórek,
- usuwanie toksyn i produktów przemiany materii,
- prawidłowe funkcjonowanie narządów, w tym nerek i układu trawiennego,
- utrzymanie odpowiedniego nawilżenia skóry i błon śluzowych.

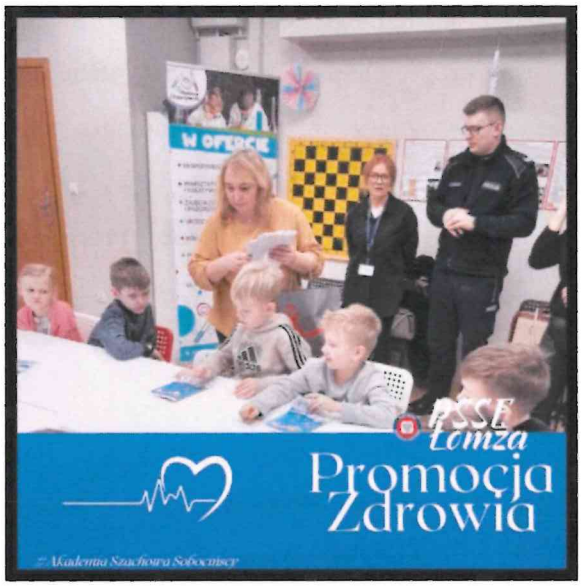
Podkreślono również, jak odpowiednie nawodnienie wpływa na koncentrację, poziom energii oraz odporność organizmu. W ramach działań edukacyjnych zachęcano uczestników do codziennego dbania o właściwe spożycie wody oraz wybierania zdrowych nawyków żywieniowych.

Informacje o wydarzeniach i działaniach z okazji Światowego Dnia Zdrowia zostały udostępnione na profilu Facebook PSSE w Łomży, docierając do szerszego grona odbiorców.

6. *Zimowa i Letnia Szkoła Bezpieczeństwa*

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji jest kluczowe, zwłaszcza w kontekście spędzania czasu na świeżym powietrzu poza miejscem zamieszkania. Wiedza na temat potencjalnych zagrożeń oraz zasad bezpiecznego wypoczynku pozwala minimalizować ryzyko wypadków i problemów zdrowotnych.

Dział Promocji Zdrowia, we współpracy z Sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży, Sekcją Bezpieczeństwa Żywności oraz przedstawicielami służb mundurowych, od lat prowadzi spotkania edukacyjno-profilaktyczne w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży, promując zdrowie i bezpieczeństwo.

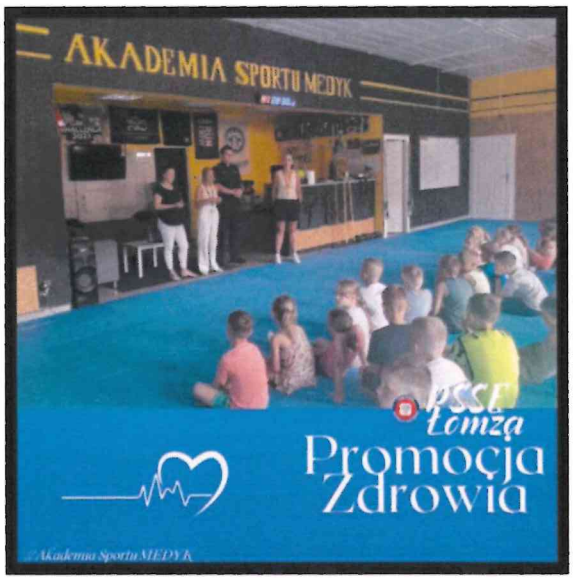
Działania programowe w 2024 roku

Ferie zimowe:

Pracownicy PSSE w Łomży przeprowadzili

- 10 narad z udziałem Komendy Miejskiej Policji, Komendy Miejskiej Straży Pożarnej oraz PSSE w Łomży, podczas których ustalano zasady współpracy w zakresie działań profilaktycznych,
- 6 spotkań edukacyjnych w miejscach zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży, gdzie omawiano zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa na lodzie, ochrony przed wychłodzeniem oraz zasad higieny w okresie zimowym.

Sezon letni:

Pracownicy PSSE w Łomży:

- 13 narad z udziałem Komendy Miejskiej Policji, Straży Pożarnej, Grupy Ratowniczej Nadzieja oraz PSSE w Łomży, dotyczących bezpieczeństwa na kąpieliskach, ochrony przed udarem cieplnym i ukąszeniami owadów,
- 12 spotkań edukacyjnych w 5 obiektach kolonijnych, gdzie poruszano tematy związane z ochroną przeciwsłoneczną, nawodnieniem oraz zasadami higieny i zdrowego odżywiania podczas wakacji,

- 4 akcje profilaktyczne dla społeczności lokalnej, podczas których promowano bezpieczeństwo nad wodą, unikanie zatruć pokarmowych oraz profilaktykę boreliozy i odkleszczowego zapalenia mózgu.

Celem działań było szerzenie wiedzy na temat profilaktyki i zasad bezpiecznego wypoczynku, aby dzieci i młodzież mogły spędzać czas aktywnie i zdrowo, minimalizując ryzyko zagrożeń zdrowotnych.

Edukacja zdrowotna w mediach – audycja radiowa

Pracownicy Promocji Zdrowia wzięli również udział w audycji radiowej poświęconej rozpoczęciu sezonu letniego, gdzie zwrócono uwagę na kluczowe kwestie zdrowotne związane z wakacjami. W programie poruszono tematy takie jak:

- znaczenie odpowiedniego nawodnienia organizmu w upalne dni i konsekwencje odwodnienia,
- profilaktyka chorób przenoszonych przez owady i kleszcze, w tym boreliozy i odkleszczowego zapalenia mózgu,
- bezpieczeństwo na kąpieliskach i zagrożenia wynikające z pływania w niestrzeżonych akwenach,
- konsekwencje nadmiernej ekspozycji na słońce, w tym ryzyko udaru cieplnego i poparzeń skóry,
- higiena żywności podczas wakacji, aby zapobiegać zatruciom pokarmowym i infekcjom bakteryjnym.

Dzięki tej inicjatywie informacje dotyczące zdrowego i bezpiecznego wypoczynku dotarły do szerokiego grona odbiorców.

Zasięg działań

Łącznie działania edukacyjne i promocyjne objęły 3129 odbiorców bezpośrednich oraz 66 831 odbiorców medialnych, co potwierdza skuteczność inicjatyw w zakresie promocji zdrowia i bezpieczeństwa w czasie ferii oraz wakacji.

7. *Kampania edukacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność"*

W 2024 roku kampania na rzecz świadomych wyborów żywnościowych została przeprowadzona po raz czwarty.

Jej głównym celem było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat bezpiecznej i zdrowej żywności, naukowych podstaw bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz pomoc w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących codziennej diety.

Tematy przewodnie kampanii 2024:

- Suplementy diety – edukacja na temat ich roli, skuteczności oraz potencjalnych zagrożeń wynikających z niekontrolowanego stosowania.
- Higiena żywności i choroby przenoszone drogą pokarmową – omówienie zasad bezpiecznego przechowywania, przygotowywania i spożywania żywności w celu ograniczenia ryzyka zatruć pokarmowych.
- Znakowanie produktów spożywczych z uwzględnieniem alergenów – nauka interpretacji etykiet, zwracanie uwagi na skład i alergeny, które mogą stanowić zagrożenie dla osób z nietolerancjami pokarmowymi.

Grupa docelowa

Kampania skierowana była do osób w wieku 25-45 lat, w szczególności kobiet i młodych rodziców, którzy, choć nie są specjalistami w dziedzinie żywienia, mają istotny wpływ na kształtowanie zdrowych nawyków u dzieci i całej rodziny.

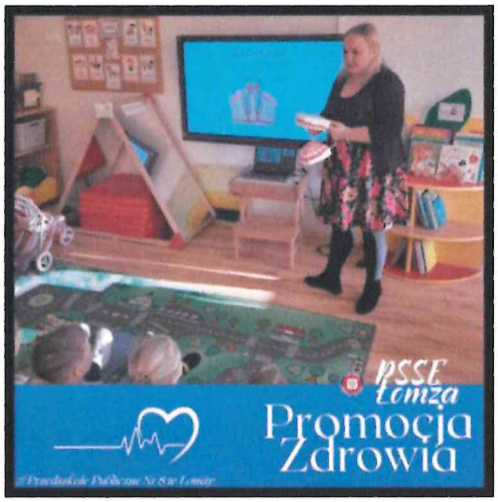
Sposób realizacji

Kampania prowadzona była równolegle w placówkach oświatowych oraz na stronach internetowych PSSE Łomża. Dodatkowo, działania edukacyjne zostały zrealizowane podczas imprez plenerowych na terenie Łomży, gdzie przekazywano informacje o zdrowym żywieniu i zasadach bezpieczeństwa żywności.

Zasięg kampanii

Na terenie miasta kampania objęła swoim zasięgiem 780 odbiorców co przyczyniło się do podniesienia świadomości społecznej w zakresie zdrowego żywienia i bezpieczeństwa żywności.

8. ***Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia.***

W roku szkolnym 2023/2024 przeprowadzono zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych, których celem było kształtowanie prawidłowych nawyków higieny jamy ustnej.

Regularna higienizacja zębów i jamy ustnej jest kluczowym elementem profilaktyki próchnicy, dlatego zajęcia miały na celu zwiększenie świadomości dzieci w zakresie prawidłowego szczotkowania oraz dbania o zdrowie zębów.

Forma zajęć

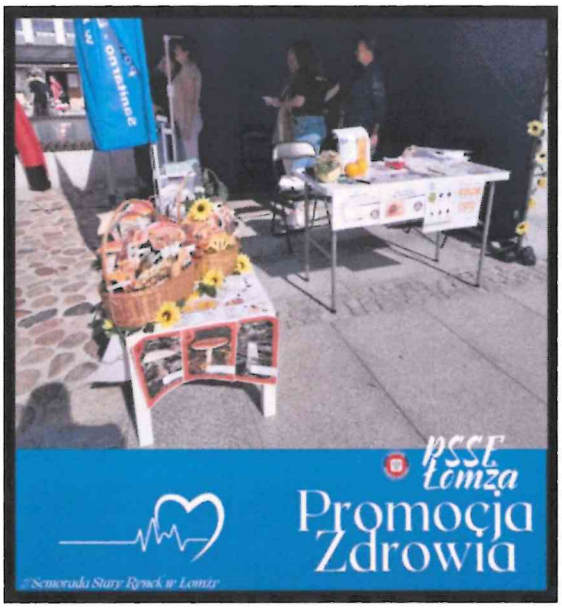
Zajęcia były dopasowane do wieku uczestników i połączone z warsztatami praktycznymi, podczas których dzieci mogły ćwiczyć prawidłowe mycie zębów na modelu jamy ustnej.

Realizacja programu w Łomży

- 6 spotkań edukacyjnych w placówkach oświatowych – zasięg 319 dzieci,
- 3 imprezy plenerowe ze stoiskiem profilaktyczno-edukacyjnym – zasięg 800 osób.

Działania te miały na celu budowanie świadomości zdrowotnej już od najmłodszych lat, co jest kluczowe w zapobieganiu chorobom jamy ustnej i wspieraniu prawidłowego rozwoju dzieci.

9. *Edukacja zdrowotna dla seniorów*

Kampania skierowana do osób w wieku podeszłym miała na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz podkreślenie znaczenia aktywności fizycznej dla dobrego samopoczucia, zdrowia i długowieczności.

Korzyści płynące z aktywnego stylu życia wśród seniorów:

- Lepsze samopoczucie fizyczne i psychiczne,
- Zmniejszenie ryzyka chorób przewlekłych (m.in. cukrzycy, nadciśnienia, osteoporozy),
- Dłuższe, bardziej komfortowe życie,
- Lepsze radzenie sobie z depresją wieku podeszłego,
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez integrację i aktywizację.

Realizacja kampanii

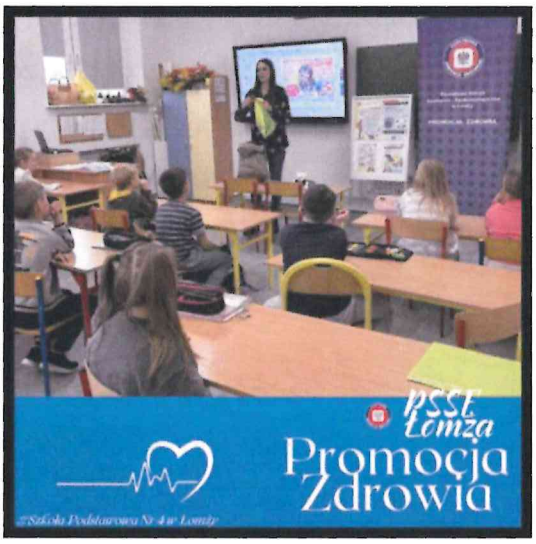
Działania prowadzone były podczas dwóch imprez plenerowych „Seniorada", w których uczestniczyło około 786 osób. Na stoisku PSSE w Łomży seniorzy mieli możliwość:

- Wykonania analizy składu ciała przy użyciu wagi analitycznej,
- Zapoznania się z różnicami między grzybami jadalnymi a trującymi,
- Uzyskania porad zdrowotnych,
- Pomiaru ciśnienia krwi,
- Pozyskania materiałów edukacyjnych dotyczących nowotworów, chorób cywilizacyjnych i racjonalnego stosowania antybiotyków,
- Nauki prawidłowego usuwania kleszcza, co jest istotne w profilaktyce boreliozy i odkleszczowego zapalenia mózgu.

Wpływ kampanii

Działania edukacyjne skierowane do seniorów nie tylko zwiększyły ich świadomość zdrowotną, ale również zachęciły do aktywnego dbania o zdrowie i utrzymywania kontaktów społecznych, co jest kluczowe w profilaktyce wykluczenia i depresji wieku podeszłego. Kampania cieszyła się dużym zainteresowaniem i pozytywnym odbiorem wśród uczestników.

*10. **Profilaktyka wad postawy.***

Pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży, we współpracy z pracownikiem Higieny Dzieci i Młodzieży, przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla uczniów dotyczące wpływu ciężaru tornistrów na zdrowie kręgosłupa.

Cele zajęć:

- Uświadomienie uczniom, jak dobór i noszenie plecaka wpływa na postawę ciała,
- Omówienie prawidłowej techniki noszenia tornistra,
- Analiza zawartości plecaków – co jest niezbędne, a co zbędnie obciąża kręgosłup,
- Profilaktyka wad postawy i wskazówki dotyczące ergonomii noszenia plecaka.

Forma zajęć:

- Pogadanka z pokazem, podczas której uczniowie dowiedzieli się, jakie plecaki są najlepsze z punktu widzenia zdrowia kręgosłupa,
- Praktyczna analiza zawartości plecaków – dzieci zobaczyły, co najbardziej je obciąża,
- Quiz i zagadki edukacyjne, które angażowały uczniów do aktywnego uczestnictwa w zajęciach,
- Materiały edukacyjne pozostawione do dalszego wykorzystania przez nauczycieli i uczniów.

W zajęciach wzięło udział 74 uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 4 w Łomży. Dzięki tej inicjatywie dzieci zdobyły praktyczną wiedzę, która pomoże im dbać o zdrowie kręgosłupa i unikać wad postawy wynikających z nieprawidłowego noszenia tornistrów.

11. Kampanie medialne prowadzone przez PSSE Łomża

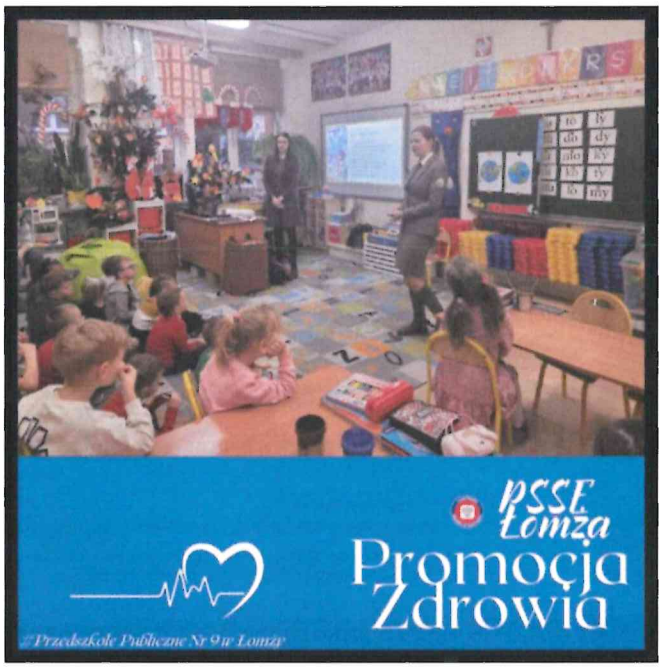
Dział Promocji Zdrowia PSSE Łomża w 2023 roku aktywnie nagłaśniał kluczowe problemy zdrowia publicznego poprzez regularne publikacje w mediach społecznościowych.

Strona PSSE na Facebooku cieszy się dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej, stanowiąc źródło rzetelnych i aktualnych informacji. Dzięki systematycznym wpisom użytkownicy mieli możliwość:

- Uzyskania informacji o sytuacji epidemiologicznej w kraju,
- Śledzenia bieżących zagrożeń zdrowotnych, w tym chorób zakaźnych i cywilizacyjnych,
- Zapoznania się z działaniami profilaktycznymi i kampaniami zdrowotnymi,
- Otrzymywania informacji o inicjatywach krajowych, europejskich i światowych dotyczących zdrowia publicznego.

Dzięki tym działaniom zwiększono świadomość zdrowotną społeczeństwa i wzmocniono profilaktykę wśród mieszkańców regionu, docierając do szerokiego grona odbiorców.

IV. PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

Efektywna promocja zdrowia i profilaktyka chorób wymagają wielokierunkowego podejścia oraz współpracy różnych instytucji. Dział Promocji Zdrowia PSSE w Łomży realizował swoje działania we współpracy z licznymi podmiotami, co pozwoliło na skuteczniejsze dotarcie do społeczeństwa i zwiększenie efektywności działań profilaktycznych.

Partnerzy współpracy:

- Urząd Miasta Łomża i Starostwo Powiatowe w Łomży – wsparcie w realizacji lokalnych inicjatyw prozdrowotnych,
- Komenda Miejska Policji w Łomży – działania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych,
- Placówki organizujące kolonie letnie i zimowe – edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży podczas wypoczynku,
- Caritas Diecezji Łomżyńskiej – wspólne działania na rzecz wsparcia grup potrzebujących,
- Dyrektorzy placówek oświatowo-wychowawczych – edukacja zdrowotna w szkołach i przedszkolach,
- Lokalne media – nagłaśnianie kampanii i akcji prozdrowotnych,
- Polski Czerwony Krzyż (PCK) Oddział w Łomży – promocja pierwszej pomocy i zdrowego stylu życia,
- Szpital Wojewódzki w Łomży – wspólne inicjatywy profilaktyczne i edukacyjne,
- Komenda Miejska Straży Pożarnej – działania na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego i edukacji w zakresie pierwszej pomocy,
- Służba Leśna – Nadleśnictwo Łomża – edukacja dotycząca zdrowia i bezpieczeństwa w środowisku naturalnym,
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (WSSE) w Białymstoku – koordynacja działań na poziomie wojewódzkim.

Znaczenie współpracy

Tylko poprzez integrację działań różnych instytucji można skutecznie realizować działania prozdrowotne, docierać do różnych grup społecznych oraz skutecznie przeciwdziałać chorobom cywilizacyjnym i zakaźnym. Wspólne inicjatywy edukacyjne i profilaktyczne pozwalają budować

zdrową społeczność, zwiększać świadomość zdrowotną mieszkańców oraz minimalizować zagrożenia zdrowotne.

Działania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

Badania dzieci w wieku przedszkolnym w kierunku owsicy

W 2023 r. realizowano akcję profilaktycznych badań w kierunku owsicy u dzieci w wieku przedszkolnym. W 2023 r. przebadano 263 dzieci i wykonano 688 oznaczeń mikrobiologicznych pod kątem obecności jaj owsików. Przebadano dzieci z 6 przedszkoli w Łomży. Większość uczniów (90%) uzyskało negatywne wyniki, zaś u 10% dzieci potwierdzono obecność owsików. Rodzicom i dyrektorom placówek przekazano wskazówki dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia owsicy.

Kontrole w ramach akcji „Bezpieczny plac zabaw"

W ramach akcji kontrolnej „Bezpieczny plac zabaw" przeprowadzono 30 kontroli placów zabaw (w 5 żłobkach, 18 przedszkolach, 7 szkołach podstawowych). Podczas kontroli szczególną uwagę zwrócono na bieżący stan sanitarno-techniczny urządzeń zabawowych, prowadzenie regularnych kontroli placów zabaw, konserwacji i napraw urządzeń, posiadania certyfikatów na urządzenia potwierdzających zgodność z normą PN 1176, zabezpieczenie otworów kanalizacyjnych i studzienek, wymianę piasku w piaskownicach. W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości zagrażających zdrowiu i życiu użytkowników.

Fot. 6. Plac zabaw w Przedszkolu nr 14, fot. PSSE w Łomży

Fot. 7. Plac zabaw w SP nr 1, fot. PSSE w Łomży *Fot.8. Plac zabaw w Przedszkolu nr 15, fot. PSSE w Łomży*

Ponadto podejmowano inne przedsięwzięcia we współpracy z Sekcją Promocji Zdrowia, m.in.:

- spotkanie z rodzicami uczniów Przedszkola Publicznego nr 4 w Łomży dotyczące profilaktyki wszawicy,
- spotkania dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 10 w Łomży w ramach programu „Czyste Powietrze Wokół Nas",
- spotkanie w I Liceum Ogólnokształcącym w Łomży na temat czerniaka w ramach programu „Znamię? Znam je",
- spotkanie edukacyjne dla dzieci w przedszkolu „Mały Artysta" w Łomży dot. zdrowego żywienia,
- spotkania dot. bezpiecznego wypoczynku z uczestnikami kolonii w ramach akcji „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa" i ferii zimowych w ramach akcji „Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa",
- pogadanka dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych nr 8 w Łomży na temat "Higiena okresu dojrzewania"
- prelekcja dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Łomży w zakresie skutków zdrowotnych i prawnych stosowania e-papierosów,
- spotkanie edukacyjne dla uczniów III Liceum Ogólnokształcącego w Łomży dot. bezpiecznych wakacji,

- spotkanie edukacyjne „Poznaj ryzyko" dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży ukazujące skutki zdrowotne palenia papierosów i e-papierosów,
- spotkanie na temat "Choroby wieku podeszłego" w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łomży Filia Nr 2.

Udział w innych imprezach i wydarzeniach:

- piknik integracyjny zorganizowany przez Miasto Łomża z okazji Dnia Osób z Niepełnosprawnością – stoisko profilaktyczne PSSE w Łomży
- Światowy Dzień bez Tytoniu w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Mechanicznych nr 5 w Łomży – pogadanka dla uczniów
- akcja „Plaża" nad rzeką Narew w Łomży - zorganizowana przez Komendę Miejską Policji w Łomży dot. bezpiecznych wakacji – stoisko PSSE w Łomży
- Piknik Rodzinny w Parku Jana Pawła II w Łomży – stoisko profilaktyczne PSSE w Łomży
- powiatowy etap Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży
- „Seniorada" – święto seniorów na Starym Rynku w Łomży – stoisko PSSE w Łomży

Fot.9. Piknik Rodzinny w Łomży, fot. Radio Nadzieja

Fot. 10. Podlaski Piknik Rodzinny w Łomży, fot. Radio Nadzieja

Fot. 11. Festyn rodzinny w Parku Jana Pawła II Łomży, fot. Radio Nadzieja

Fot.12. Senioriada 2023, fot. 4lomza.pl, PSSE w Łomży

Podsumowanie

1. W placówkach oświatowo-wychowawczych w mieście Łomża prowadzone są bieżąco prace remontowo-konserwacyjne zmierzające do poprawy stanu sanitarno-higienicznego. Organy prowadzące placówki edukacyjne starają się sukcesywnie i w miarę możliwości inwestować w szkoły i przedszkola, w celu zwiększenia bezpieczeństwa oraz komfortu pracy i nauki w tych placówkach.
2. Prowadzone jest postępowanie administracyjne wobec jednej placówki. Do zrealizowania pozostają też 3 decyzje z lat poprzednich.
3. W roku 2023 na terenie miasta Łomża nie powstały żadne nowe placówki, zlikwidowaną jedną szkołę branżową.
4. Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów.
5. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadają podstawową infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W mieście powstają nowe hale sportowe i nowa infrastruktura sportowa. Podobnie, jak w roku ubiegłym w wielu spośród skontrolowanych szkół stwierdzono niewykorzystanie natrysków po zajęciach wychowania fizycznego.
6. Szkoły zapewniają odpowiednie warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania. Meble są dostosowane do wzrostu uczniów. Przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć

uwzględniane są zasady higieny pracy umysłowej ucznia. W kontrolowanych placówkach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.

7. Badania dzieci w wieku przedszkolnym pod kątem owsicy wykazały, że problem dotyczy 10% uczniów, co potwierdza, że owsica jest często występującą chorobą pasożytniczą w wieku przedszkolnym.
8. Opieka zdrowotna w szkołach realizowana jest przez pielęgniarki, większość szkół posiada własny gabinet. W niektórych placówkach funkcjonują gabinety stomatologiczne.
9. Kontrole akcyjne placów zabaw w szkołach i przedszkolach wykazały, że dyrektorzy zapewniają systematyczne przeglądy urządzeń zabawowych, dbają o wymianę piasku w piaskownicach przed rozpoczęciem sezonu oraz nabywają sprzęty i urządzenia zabawowe posiadające certyfikaty/atesty.

Oddział Laboratoryjny
i Medyczne Laboratorium Diagnostyczne
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży

W strukturze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży znajdują się: Medyczne Laboratorium Diagnostyczne oraz Oddział Laboratoryjny,

Realizowane przez laboratoria zadania wynikające z Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 poz. 338) w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego oraz badania wykonywane zgodnie z potrzebami społeczeństwa, przyczyniają się do ochrony zdrowia i poprawy jakości życia ludności powiatu łomżyńskiego. Działalność laboratoryjna oparta jest na systemie zarządzania jakością zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących". W 2024 roku w trakcie oceny przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji, potwierdzono spełnienie wymagań nowej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz kompetencje techniczne do wykonywania badań i pomiarów we wnioskowanych zakresach. Stosowane w laboratoriach metody badawcze w większości są akredytowane. Oddział Laboratoryjny oraz Medyczne laboratorium Diagnostyczne PSSE w Łomży posiada zakres akredytacji nr AB 635.

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

POLISH CENTRE FOR ACCREDITATION

PCA

CERTYFIKAT AKREDYTACJI

LABORATORIUM BADAWCZEGO

ACCREDITATION CERTIFICATE OF TESTING LABORATORY

Nr AB 635

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY

ul. Gen. Władysława Sikorskiego 15b, 18-400 Łomża

Akredytacja udzielono dnia 05.06.2006 r.

DYREKTOR POLSKIEGO CENTRUM AKREDYTACJI

LUCYNA OLBORSKA

Podstawowym zadaniem Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Laboratorium stosuje metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratorium jest potwierdzany przez odbywające się corocznie oceny zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Kolejnym potwierdzeniem wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Działalność laboratorium jest oceniana przez klientów poprzez „Ankiety badania poziomu zadowolenia klienta". Analiza ankiet, która jest przeprowadzana na bieżąco, wykazała wysoki poziom zadowolenia klientów z usług laboratorium, a zwłaszcza z poziomu kwalifikacji, profesjonalizmu pracowników i kultury obsługi. Poznane opinie i uwagi są wykorzystywane do dalszego doskonalenia działalności laboratorium.

Wychodząc naprzeciw nowym zadaniom, stawianym Państwowej Inspekcji Sanitarnej, laboratorium każdego roku dąży do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów w zależności od posiadanych środków finansowych.

Aktualny zakres akredytacji znajduje się na stronach internetowych PCA www.pca.gov.pl oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży http://psse-lomza.pbip.pl.

W 2024 roku zakupiono sprzęt umożliwiający prowadzenie działalności laboratoryjnej m.in. do Sekcji Badań Fizykochemicznych zakupiono kalibrator drgań SV 111, natomiast do Sekcji Badań Mikrobiologicznych zakupiono zamrażarkę niskotemparaturową.

W Oddziale Laboratoryjnym realizowane są następujące badania:

1) badania wody:

- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych wody do spożycia przez ludzi,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wód na pływalniach, wód w kąpieliskach oraz wody wykorzystywanej do kąpieli,

2) badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych, mikrobiologicznych i organoleptycznych żywności,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i wód stołowych,
- wykonywanie ocen znakowania żywności,
- porady grzyboznawcze,

3) badania w obszarze środowiska pracy

- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek, wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłowych oraz chemicznych na stanowiskach pracy.

W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym wykonuje się badania:

1) materiału biologicznego w tym:

- bakteriologiczne,
- parazytologiczne,
- wykrywania pałeczek z rodzaju Salmonella i Shigella,
- identyfikacji szczepów Salmonella i Shigella,
- badania skuteczności procesów sterylizacji.

Analiza wykonywanych badań

Badania są wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego.
Usługi badawcze realizują następujące sekcje Oddziału Laboratoryjnego:

1) Sekcja Badań Fizykochemicznych,
2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych,

oraz

3) Sekcja Diagnostyki Medycznej w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym

Ad. 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych

W 2024 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonano 2080 oznaczeń, w tym:

- 128 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie, pyły przemysłowe) oraz 30 oznaczeń substancji chemicznych w próbkach pobranych na stanowiskach pracy,
- 34 oznaczeń w próbach w środków spożywczych,
- 1705 oznaczeń w próbkach wody, w tym wody przeznaczonej do spożycia,
- 183 oznaczeń w próbkach wody na pływalniach.

W 2024 roku w ramach sprzedaży usług zleconych wykonano 6129 oznaczeń, w tym:

- 399 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie, pyły przemysłowe) oraz 29 oznaczeń substancji chemicznych w próbkach pobranych na stanowiskach pracy,
- 12 oznaczeń w próbkach środków spożywczych,
- 5689 oznaczeń w próbkach wody.

Ad. 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych:

W 2024 roku w ramach „nadzoru" wykonano 3885 oznaczeń, w tym:

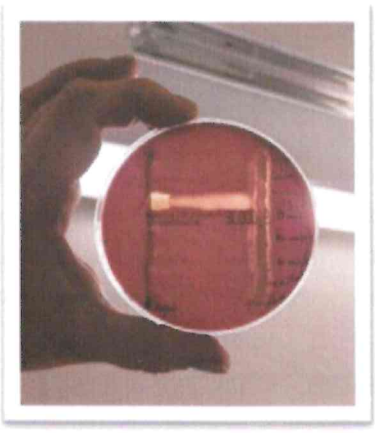
- 617 oznaczeń w próbkach wody, w tym m.in. 471 wody przeznaczonej do spożycia (25 oznaczeń wody mineralnej, źródlanej, stołowej), 142 oznaczeń na pływalniach, 4 w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli oraz
- 3268 oznaczeń środków spożywczych w tym 289 oznaczeń wymazów sanitarnych.

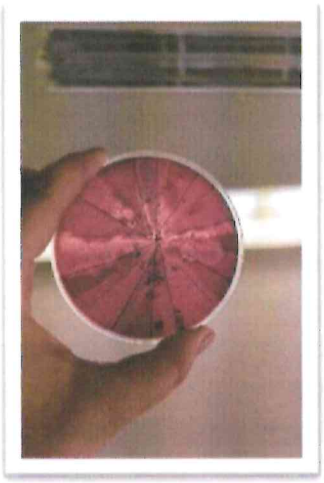

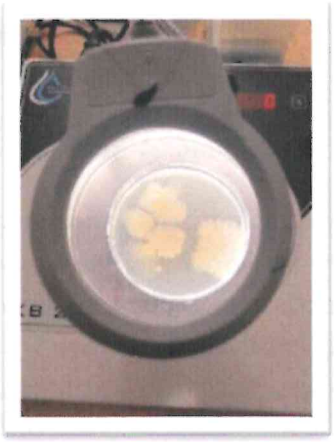
W ramach badań nadzorowych zbadano 200 próbek wody, w 10 próbkach stwierdzono przekroczenia wartości parametrów mikrobiologicznych. Najczęściej występującymi przekroczeniami w badaniach nadzorowych wody były bakterie grupy coli, stwierdzono je w 7 próbkach wody, ogólną liczba mikroorganizmów w 22°C – wartość powyżej 300 jtk/1ml wody stwierdzono w 2 próbkach wody, Enterokoki kałowe stwierdzono w 1 próbce wody i Escherichię coli w 1 próbce wody.

W 2024 roku w ramach zlecenia wykonano 6270 oznaczeń, w tym:

- 5762 oznaczeń w próbkach wody, w tym 5726 wody do spożycia, 24 oznaczeń na pływalniach, i 12 w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 508 oznaczeń środków spożywczych.

Wśród zbadanych wód w ramach zleceń w 261 próbkach wykryto przekroczenia wartości parametrycznych, z czego w 178 próbkach wykryto bakterie grupy coli, Escherichię coli w 17 próbkach, enterokoki kałowe w 25 próbkach, a podwyższoną liczbę mikroorganizmów w 22°C w 138 próbkach wody. Wśród najbardziej zanieczyszczonych wód dominowały wody ze studni pobrane w ramach badań rolniczych.

W Oddziale Laboratoryjnym w 2024 roku:

a) w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 5 965 oznaczeń,

b) w ramach zlecenia wykonano ogółem 12 399 oznaczeń,

c) pracownicy laboratorium pobrali łącznie 295 próbek wody dla klienta zewnętrznego.

Ad. 3) Sekcja Diagnostyki Medycznej

Realizując zadania w ramach nadzoru sanitarnego w województwie podlaskim w 2024 roku wykonano 5864 oznaczenia mikrobiologiczne, badając ogółem 1466 próbki materiału biologicznego.

W Sekcji Diagnostyki Medycznej w 2024 roku wykonano ogółem 52563 oznaczenia w ramach zleceń od klientów zewnętrznych (np. firm):

- 52219 oznaczeń parametrów mikrobiologicznych,
- 344 oznaczenia biologicznych wskaźników kontroli procesów sterylizacji.

Medyczne Laboratorium Diagnostyczne w roku 2024 akredytowało procedurę biochemicznej identyfikacji przy użyciu automatycznego analizatora mikrobiologicznego do identyfikacji drobnoustrojów – VITEK 2 Compakt. Aparat umożliwia szybką identyfikację czynnika zakaźnego, co jest kluczową informacją potrzebną do ukierunkowanej odpowiedzi terapeutycznej dla pacjenta oraz nadzoru epidemiologicznego. Nowe wyposażenie zapewnia lepszy przepływ pracy w laboratorium, dzięki ograniczeniu czynności manualnych oraz szybkiemu raportowaniu wyników badań.

